

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΣΚΡΑΜΠΛ
Α.Μ. ΠΡΩΤ/ΚΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 10483
ΤΡΙΑ ΠΛΑΤΑΝΙΑ 12 – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Α.Φ.Μ. 997224100 – Δ.Ο.Υ. Ε΄ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Αριθ. Πρωτ. 205 / 05.10.2020

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ «ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΛΕΞΙΚΟΥ» ΠΡΟΣ ΤΟ «ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ» ΚΑΙ Η ΕΙΣΗΓΗΣΗ – ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Τ.Ε.Γ.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 21

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. λημματογραφούνται και τα ουσιαστικά στήθος, βράχος, βύθος, μιστός, πλούτος, λαιμός, χρόνος, λόγος και σκέλος. Στο λήμμα στήθος (το) δίδεται διπλός τύπος ονομαστικής πληθυντικού: στήθη κ. (λαϊκ.) στήθια (φωτ. 1).

στήθος (το) {στήθ-ους | -η (λαϊκ. -ια), -ών} **1.** το πρόσθιο μέρος του θώρακα ανθρώπων ή ζώων: *έβαλα το αφτί μου στο ~ του, για ν' ακούσει την καρδιά του* || (κ' στον πληθ.) *προτάσσω τα ~ μου (προβάλλω*

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και στο λήμμα βράχος (ο), στο οποίο δίδονται ως ονομαστική πληθυντικού οι βράχοι και τα βράχια (φωτ. 2).

βράχος (ο) {βράχοι κ. βράχια (τα)} **1.** μεγάλος πέτρινος όγκος κατά την ενεργοποίηση του ηφαιστείου τεράστιοι ~ εκσφενδονίζονταν στον αέρα || *πηδώντας από - σε - 2.* (ειδικά τ.) πέτρινος όγκος που

Το αυτό συμβαίνει και στο λήμμα βύθος (το), στο οποίο δίδονται ως ονομαστική πληθυντικού τα βύθη και τα βύθια (φωτ. 3).

βύθος (το) {βύθους | βύθη κ. βύθια, βυθών} (σπάν.) **1.** ο βυθός, κυρ. τής θάλασσας *στο ~ του πελάγου ΣΥΝ βυθός* **2.** το βαθύτερο σημείο τής Γης: *τα έγκατα τής Γης τα ~ του βουνού* **3.** (μετ.) ο εξαιρετικά βαθύς

Επίσης, στο λήμμα μιστός (ο) δίδονται ως ονομαστική πληθυντικού οι μιστοί και τα μιστά (φωτ. 4).

μιστός (ο) [μεσν.] {μιστοί κ. μιστά (τα)} (λαϊκότ.) ο μισθός (βλ.λ.).
μίσχος (ο) (λόγ.) λεπτό στέλεχος που συνδέει το φύλλο ή τον καρπό με το κυρίως σώμα του φυτού ΣΥΝ. κοτσάνι.

Ομοίως, στο λήμμα πλούτος (ο), στο οποίο δίδονται ως ονομαστική πληθυντικού τα πλούτη και (λαϊκ.) τα πλούτια, με τη διαφορά όμως ότι εδώ δίδεται η επισήμανση «χωρ. γεν. πληθ.» (φωτ. 5).

πλούτος (ο) {πλούτη κ. λαϊκ. πλούτια (τα), χωρ. γεν. πληθ.} **1.** το σύνολο των υλικών αντικειμένων (χρημάτων, κινητών και ακινήτων αγαθών, οικονομικών πόρων) που έχουν οικονομική αξία, συνιστούν

Διπλός τύπος υφίσταται και στο λήμμα λαιμός (ο), δηλ. οι λαιμοί και τα λαιμά (φωτ. 6).

λαιμός (ὁ) {λοιμοί κ. λαιμά (τα)} **1.** το μέρος τού σώματος των ανθρώπων ή των ζώων, που ενώνει τον κορμό (από το ύψος των ώμων και τού στήθους) με το κεφάλι και έχει σνύμα κυλινδρικό και στενό

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με το λήμμα χρόνος (ο), δηλ. οι χρόνοι και τα χρόνια (φωτ. 7).

χρόνος (ο) {χρόνοι κ. χρόνια (τα) (σημ. 6-9), χρόνῶν κ. χρονῶν (σημ. 7)} **1.** ΦΥΣ. θεμελιώδης έννοια που εκφράζει τη διάρκεια υπάρξεως ή εκδηλώσεως φαινομένων, ενεργειῶν, καταστάσεων κ.λπ. την αλλη-

Το αυτό και στο λήμμα λόγος (ο), πληθ. οι λόγοι και τα λόγια. Τέλος, ενδιαφέρον έχει η διτυπία στον πληθυντικό του λήμματος σκέλος (το), δηλ. τα σκέλη κ. λαϊκ. τα σκέλια (φωτ. 8).

σκέλος (τό) {σκέλ-ους | -η (κ. λαϊκ. σκέλια στη σημ. 1. βλ. λ.), -ών} **1.** (λόγ.) καθένα από τα κάτω άκρα τού ανθρώπου ή τα πίσω πόδια των ζώων • **2.** καθένα από τα ιδίως τιμήματα που συνθέτουν ένα όλον το

Θα πρέπει εδώ να λάβουμε υπόψη μας ότι το λήμμα σκέλια δίδεται και αυτούσιο και μάλιστα δίδεται και η γενική σκελίων (φωτ. 9).

σκέλια (τα) {σκελιών} (λαϊκ.) τα κάτω άκρα τού ανθρώπου ή τα πίσω πόδια τετραπόδων • ΦΡ. **βάζω την ουρά στα σκέλια** σε περιπτώσεις που κάποιος εγκαταλείπει μια υπόθεση ή μια προσπάθεια υπονοωδώς-

Δεδομένου ότι στα λήμματα στήθος και βύθος απουσιάζει η επισήμανση «χωρ. γεν. πληθ.», συμφωνείτε ότι θεωρούνται γραμματικώς ορθοί και αποδεκτοί οι κλιτικοί τύποι «στηθιών» και «βυθιών»;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 22

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. (Μπαμπ.) λημματογραφείται το ρ. υποκαίω, το οποίο συνοδεύεται από την επισήμανση «εύχρ. μόνο σε ενεστ. και παρατ.» (φωτ. 1).

υποκαίω ρ. μετβ. [αρχ.] {εύχρ. μόνο σε ενεστ. κ. παρατ.} (λόγ.-μτφ.) διεγείρω έντεχνα, ενισχύω κρυφά πάθος, πόθο, αρνητικό συναίσθημα κ.λπ.: ~ μίσος ΣΥΝ. υποδαυλίζω, υποκινώ, υποθάλλω, αναμοχλεύω ΑΝΤ. κατασιγάω.

Πώς ακριβώς σχηματίζεται ο παρατατικός; Υπόκαια; Υπόκαιγα; Υπέκαια; Υπέκαιγα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Υπέκαια

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 23

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. στο ρ. υποδένω δίδεται η επισήμανση «εύχρ. σε ενεστ. και παρατ.» (φωτ. 1).

υποδένω ρ. μετβ. {εύχρ. σε ενεστ. κ. παρατ.} ποδένω (βλ.λ.).
[ΕΓΥΜ. < μεσν. υποδένω < αρχ. υποδέω < ύπο- + δέω (βλ. λ. δένω)].
υπόδερμα (το) {υποδέρματος | χωρ. πληθ.} 1. ΑΝΑΓ. ο λιπώδης συνδε-

Πώς ακριβώς σχηματίζεται ο παρατατικός; Υπόδενα; Υπέδενα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Υπέδενα

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 24

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. (Μπαμπ.), στο ρ. προσδίδω δίδεται ως υπολήμμα και το ρ. προσδίνω (καθημ.) χωρίς κλιτικές πληροφορίες (φωτ. 1).

προσδίδω ρ. μετβ. [αρχ.] {προσ-έδωσα, -δόθηκα} παρέχω σε (κάτι) ένα επιπρόσθετο χαρακτηριστικό: το φόρμα της προσέδιδε λάμψη και χάρη || η αναφορά σε σπουδαίους στοχαστές προσέδιδε κύρος / βαρύτητα στα λόγια του || «η αντιπολίτευση επιχείρησε να προσδώσει στη σημερινή εκλογή χαρακτήρα δημοψηφίσματος» (εφημ.) ΣΥΝ. προσθέτω ΑΝΤ. προσδέχομαι, προσαποκτώ. Επίσης (καθημ.) **προσδίνω**. — **πρόσδοση** (η) [μτγν.]. ❖ ΣΧΟΛΙΟ λ. δίνω.

Στο λεξικό «για το σχολείο και το γραφείο» Γ΄ έκδοση (του ιδίου), στο ρ. προσδίνω (φωτ. 2)

προσ|δί|δω P40 {βλ. δίδω, δίνω} κ. (καθημ.) **προσδί-
νω** P14a {μόνο ενεστ. κ. παρατ.} παρέχω σε κάποιον/
κάτι επιπρόσθετο χαρακτηριστικό: το φόρεμα της προ-
σέδιδε χάρη || η αναφορά σε σπουδαίους στοχαστές
προσέδιδε κύρος στα λόγια του. — **πρόσδοση** O20. ➡
δίνω.

δίδεται το κλιτικό παράδειγμα P14α: κρίνω (φωτ. 3).

Π182

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΛΙΣΕΩΣ - ΡΗΜΑΤΑ

P14α κρίνω							
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ					
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	κρίνω	κρίνεις	κρίνει	κρίνουμε	κρίνετε	κρίνουν(ε)
	ΠΡΟΣΤ.		κρίνε			κρίνετε	
	ΜΤΧ.	κρίνοντας					
ΠΑΡΑΤ.	ΟΡΙΣΤ.	έκρινα	έκρινες	έκρινε	κρίναμε	κρίνατε	έκριναν / κρίνανε
ΜΕΛΛ. ΕΞΑΚ.	ΟΡΙΣΤ.	θα κρίνω	θα κρίνεις	θα κρίνει	θα κρίνουμε	θα κρίνετε	θα κρίνουν(ε)
ΜΕΛΛ. ΣΤΙΓΜ.	ΟΡΙΣΤ.	θα κρίνω	θα κρίνεις	θα κρίνει	θα κρίνουμε	θα κρίνετε	θα κρίνουν(ε)
ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤ.	ΟΡΙΣΤ.	θα έχω κρίνει	θα έχεις κρίνει	θα έχει κρίνει	θα έχουμε κρίνει	θα έχετε κρίνει	θα έχουν(ε) κρίνει
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	έκρινα	έκρινες	έκρινε	κρίναμε	κρίνατε	έκριναν / κρίνανε
	ΥΠΟΤ.	κρίνω	κρίνεις	κρίνει	κρίνουμε	κρίνετε	κρίνουν(ε)
	ΠΡΟΣΤ.		κρίνε			κρίνετε	
ΠΑΡΑΚ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	έχω κρίνει	έχεις κρίνει	έχει κρίνει	έχουμε κρίνει	έχετε κρίνει	έχουν(ε) κρίνει
	ΜΤΧ.	έχοντας κρίνει					
ΥΠΕΡΣ.	ΟΡΙΣΤ.	είχα κρίνει	είχες κρίνει	είχε κρίνει	είχαμε κρίνει	είχατε κρίνει	είχαν(ε) κρίνει

Τέλος, συμβουλευτήκαμε και το μη αποδεκτό lexigram (φωτ. 4).

Λέξη: **παιδί** (Κλασικό Νέας)

Δείτε και: [Συντάγματα](#) - [Σημειώσεις](#) - [Ομιολογία](#) - [Λεξιλόγιο](#) - [Αντιστοιχίες](#) - [Βιβλία](#)

Ετυμολογία: **δίδω** < αργ. δίδωμι

Λήμμα μέρος φωνή χρόνος έγκλιση αριθμός πρόσωπο

προσβλβω ρήμα ενεργητική ενεστώτας οριστική ενικό πρώτο
υποτακτική

Ενεργητική Ποθητική	- προσεδίδα / πρόσδινα	προσέδιδον (λόγ.)
Οριστική	- προσέδιδες / πρϋσδινε	προσέδιδες (λόγ.)
ενεστώτας	προσέδιδε / πρόσδινε	προσέδιδε (λόγ.)
παρατατικός	προσέδιδαμε / προσδίναμε	προσέδιδομεν (λόγ.)
αόριστος	προσέδιδατε / προσδίνατε	προσέδιδετε (λόγ.)
παρακείμενος	προσέδιδαν / πρόσδιναν	προσέδιδον (λόγ.)
υπερσυντέλικος	προσέδιδαν / προσέδιδανε / προσδίναν / πρϋσδίναν (προφ.)	
συντελεσμένος, μέλλοντας		
εξακολουθητικός, μέλλοντας		
συνσπαστικός, μέλλοντας		
Υποτακτική		
ενεστώτας		
αόριστος		
παρακείμενος		
Προσπαστική		
ενεστώτας		
αόριστος		
Ανταρξατικό		
αόριστος		
Μετοχές		

ΧΡΟΝ. ΑΝΤ. Κ. ΛΡΧ. ΧΡΟΝΟΙ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟ ΚΑΤΩΤΕ
ΟΛΙΓΟΡΑ Ι ΡΑΜΗ

μέρος
φωνή
χρόνος
έγκλιση

ρήμα
ενεργητική
παρατατικός
οριστική

Πώς σχηματίζεται ο παρατατικός του ρ. προσδίνω; Πρόσδινα; Προσέδινα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Προσέδινά

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 25

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. λημματογραφείται και το ρ. μιμούμαι (φωτ. 1).

μιμούμαι ρ. μετβ. απόθ. [μιμείσθαι... | μιμήθηκα] **1.** κάνω ό,τι κάνει (κάποιος άλλος/κάτι άλλο), φέρομαι, μιλώ. πράττω όπως (κάποιος άλλος/κάτι άλλο): *είναι συνηθισμένο σχολικό αστείο οι μαθητές να μιμούνται τους καθηγητές τους* || ~ τη φωνή / το ντύσιμο / τις κινήσεις / το ύφος κάποιου || ~ δουλικά / πιστά / τέλεια κάποιον ΣΥΝ. παριστάνω, αντιγράφω **2.** χρησιμοποιώ ως πρότυπο, ως υπόδειγμα: *οι Λατίνοι συγγραφείς μιμήθηκαν σε σημαντικό βαθμό τους αρχαίους Έλληνες ομοτέχνους τους* || *οι νέοι έχουν την τάση να μιμούνται αυτούς που θαυμάζουν.*

[ETYM. < αρχ. μιμοῦμαι (-έο-) < μῖμος (βλ. λ.)].

Παρατηρούμε ότι ο λεξικογράφος, λόγω του ότι το αποθετικό αυτό ρ. δεν έχει ενεργητική φωνή, δεν δίνει καθόλου εντός παρενθέσεως (ως είθισται σε πλείστες άλλες

περιπτώσεις) τη μετοχή μεσοπαθητικού παρακειμένου «μιμημένος». Στο «λεξικό για το σχολείο και το γραφείο» Γ΄ έκδοση (Μπαμπινιώτη) το ίδιο ρ. σημαίνεται με κλιτικό παράδειγμα Ρ31β (φωτ. 2).

μιμ|μού|μαι (μιμοῦμαι) Ρ31β 1 φέρομαι, μιλώ, πράττω
 όμοια με κάποιον/κάτι: – το ντύσιμο / τις κινήσεις / το
 ύφος κάποιου ΣΥΝ. παριστάνω, αντιγράφω 2 χρησιμο-
 ποιώ ως πρότυπο, ως υπόδειγμα: οι Λατίνοι συγγρα-
 φείς μιμήθηκαν τους αρχαίους Έλληνες. • μίμος.

Στους πίνακες κλίσεως το Ρ31β αντιστοιχεί στο ρ. ασκούμαι (φωτ. 3).

Ρ31β ασκούμαι		ΠΡΟΣΩΠΟ					
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	ασκούμαι	ασκείσαι	ασκείται	ασκούμαστε	ασκείστε	ασκούνται
	ΠΡΟΣΤ.		–			ασκείστε	
	ΜΤΧ.	ασκούμενος, ασκούμενη, ασκούμενα					
ΠΑΡΑΤ.	ΟΡΙΣΤ.	(ασκούμεν)	(ασκούσιν)	ασκούνταν / ασκείτο	ασκούμαστε / ασκούμασταν	(ασκούσασταν)	ασκούνταν / ασκούντο
ΜΕΛΛ. ΕΞΑΚ.	ΟΡΙΣΤ.	θα ασκούμαι	θα ασκείσαι	θα ασκείται	θα ασκούμαστε	θα ασκείστε	θα ασκούνται
ΜΕΛΛ. ΣΤΙΓΜ.	ΟΡΙΣΤ.	θα ασκηθώ	θα ασκηθείς	θα ασκηθεί	θα ασκηθούμε	θα ασκηθείτε	θα ασκηθούν(ε)
ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤ.	ΟΡΙΣΤ.	θα έχω ασκηθεί	θα έχεις ασκηθεί	θα έχει ασκηθεί	θα έχουμε ασκηθεί	θα έχετε ασκηθεί	θα έχουν(ε) ασκηθεί
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	ασκήθηκα	ασκήθηκες	ασκήθηκε	ασκηθήκαμε	ασκηθήκατε	ασκήθηκαν / ασκηθήκανε
	ΥΠΟΤ.	ασκηθώ	ασκηθείς	ασκηθεί	ασκηθούμε	ασκηθείτε	ασκηθούν(ε)
	ΠΡΟΣΤ.		ασκήσου			ασκηθείτε	
ΠΑΡΑΚ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	έχω ασκηθεί	έχεις ασκηθεί	έχει ασκηθεί	έχουμε ασκηθεί	έχετε ασκηθεί	έχουν(ε) ασκηθεί
	ΜΤΧ.	ασκημένος, ασκημένη, ασκημένο					
ΥΠΕΡΣ.	ΟΡΙΣΤ.	είχα ασκηθεί	είχες ασκηθεί	είχε ασκηθεί	είχαμε ασκηθεί	είχατε ασκηθεί	είχαν(ε) ασκηθεί

Προσοχή όμως εδώ: στον πίνακα αυτόν συμπεριλαμβάνονται τόσο η μετοχή μεσοπαθητικού ενεστώτα ασκούμενος, όσο και η συντελεσμένη μετοχή μεσοπαθητικού παρακειμένου ασκημένος. Λαμβάνοντας υπόψη μας ότι – σε αντίθεση με το ρ. ασκούμαι, το οποίο έχει και ενεργητική φωνή (ασκώ) – το αποθετικό ρήμα μιμούμαι δεν

έχει καν ενεργητική φωνή, ως Τμήμα Λεξικού θεωρούμε ότι δεν είναι δυνατόν να υφίσταται η συντελεσμένη μεσοπαθητική μετοχή μιμημένος. Θεωρείται γραμματικώς ορθός ο συλλογισμός μας; Συμφωνείτε ότι δεν υπάρχει καν η μετοχή μιμημένος, -η, -ο;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 26

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. (Μπαμπ.), στο λόγιο ρ. υπεκκαίω δεν δίδονται κλιτικές πληροφορίες για τον ενεστώτα, πλην της επισήμανσης «κυρίως στον ενεστώτα» (φωτ. 1).

υπεκκαίω ρ. μετβ. {κυρ. στον ενεστ.} (λόγ.) υποδαυλίζω, υποκινώ υποθάλποντας, ενθαρρύνοντας (την εκδήλωση δυσάρεστων καταστάσεων): η συγκεκριμένη εφημερίδα υπεκκαίει με τα άρθρα της το μίσος και τον φανατισμό ΣΥΝ., διεγείρω, εξάπτω ΑΝΤ. κατασιγάζω. κατευνάζω.

[ΕΤΥΜ. < μτγν. ὑπεκκαίω < ὑπ(ο)- + ἐκ- + καίω].

Δεδομένου του ότι δεν γράφει «μόνο στον ενεστώτα» (όπως δηλ. σε πολλά άλλα ρήματα), αλλά «κυρίως στον ενεστώτα» θεωρούμε αυτονόητο ότι υφίσταται και παρατατικός. Προβληματιζόμαστε όμως μεταξύ δύο διαφορετικών κλίσεων του ενεστώτα, καθώς και μεταξύ δύο διαφορετικών κλίσεων του παρατατικού. Ποιος είναι ο μοναδικός από τους 4 ακόλουθους συνδυασμούς που θεωρείτε ότι αποδίδει με ακρίβεια όλους τους γραμματικώς ορθούς και αποδεκτούς κλιτικούς τύπους της οριστικής ενεστώτα και του παρατατικού;

Α. ενεστώτας υπεκκαίω, υπεκκαίεις, υπεκκαίει, υπεκκαίο(υ)με, υπεκκαίετε, υπεκκαίουν(ε) – παρατατικός υπέκκαια, υπέκκαies, υπέκκαie, υπεκκαίαμε, υπεκκαίате, υπέκκαian & υπεκκαίαν(ε)

Β. ενεστώτας υπεκκαίω, υπεκκαίεις, υπεκκαίει, υπεκκαίο(υ)με, υπεκκαίετε, υπεκκαίουν(ε) – παρατατικός υπέκκαιγα, υπέκκαiges, υπέκκαigε, υπεκκαίγαμε, υπεκκαίγατε, υπέκκαigαν & υπεκκαίγαν(ε)

Γ. ενεστώτας υπεκκαίω, υπεκκαίς, υπεκκαίει, υπεκκαίμε, υπεκκαίτε, υπεκκαίν(ε) – παρατατικός υπέκκαia, υπέκκαies, υπέκκαie, υπεκκαίαμε, υπεκκαίατε, υπέκκαian & υπεκκαίαν(ε)

Δ. ενεστώτας υπεκκαίω, υπεκκαίς, υπεκκαίει, υπεκκαίμε, υπεκκαίτε, υπεκκαίν(ε) – παρατατικός υπέκκαigα, υπέκκαiges, υπέκκαigε, υπεκκαίγαμε, υπεκκαίγατε, υπέκκαigαν & υπεκκαίγαν(ε)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Το Α

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 27

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. (Μπαμπ.), λημματογραφούνται 7 αρχαιοπρεπή ή λόγια ή αρχαίζοντα ουσιαστικά ή επίθετα, τα οποία εξαιρουμένου του «πους» δεν λημματογραφούνται ούτε

[ΕΤΥΜ. < ιταλ. *rugò* < λατ. *rugus* «καθαρός, αγνός»].
ΠΟΥΣ (ο) {ποδ-ός, -α | -ες, -ών} **1.** (αρχαιοπρ.) το πόδι· φρ. (α) **επί πο-
 δός** (ως χαρακτηρισμός) έτοιμος για ανάληψη δράσης: η αστυνομία
 βρίσκεται ~ *λόγω τής επίσκεψης* τού Αμερικανού προέδρου (β) ΣΤΡΑΤ.
παρά πόδα δίπλα στο πόδι (ενν. να στηριχθεί το όπλο με το κοντάκι
 να ακουμπά στο έδαφος): ως εντολή στις ασκήσεις ακριβείας (πβ. επ’
ώμου, παρουσιάστε) (γ) **κατά πόδας** βλ. λ. *κατά πόδας* • **2.** ΜΕΤΡ. (**με-
 τρικός**) **πους** το σύνολο συλλαβών που αποτελούν μία μετρική μονά-
 δα (βλ. κ. λ. *μετρικός*) • **3.** μονάδα μήκους (ο αγγλικός πους). (βλ. λ.
πόδι, σημ. 6). Επίσης **πόδας** [μεσν.].
 [ΕΤΥΜ. < αρχ. *πούς, ποδός* < θ. **pod-*, ετεροιωμ. βαθμ. τού Ι.Ε. **ped-*
 «πόδι». πβ. σανσκρ. *pad-* (γεν. *pad-áh*), λατ. *pēs, pēd-is* (> γαλλ. *piéd*,
 ισπ. *pie*), αρχ. γερμ. *fuoz* (> γερμ. *Fuß*), αγγλ. *foot*, ρωσ. *ρόд* «έδαφος»
 κ.ά. Ομόρρ. *πεδ-ίο(ν), πεζός* (< **πεδ-jó-*), *πέδ-η, έμποδ-ίζω, πηδ-ώ, πηδ-
 άλ-ιο(ν), πέδ-ιλο(ν)* κ.ά.].

[illegible]

πολύποδας (ο) [πολυπόδων] **1.** ΖΩΟΛ. (α) κάθε θαλάσσιο ασπόνδυλο με κυλινδρική μορφή (όπως η θαλάσσια ανεμώνη), που φέρει αγκαθωτούς πλοκάμους γύρω από το στόμα και έχει συνήθ. την ανάποδη πλευρά του προσκολλημένη σε επιφάνεια (β) το χταπόδι • **2.** ΙΑΤΡ. μαλακό σαρκώδες ή ινώδες μόρφωμα που αναπτύσσεται πάνω σε βλεννώδη επιφάνεια, όπως η μύτη, η μήτρα, το έντερο ή ο λάρυγγας και αποτελεί είτε καλοήγη όγκο είτε υπερτροφία του βλεννογόνου. Επίσης (λόγ.) **πολύπους** [αρχ.] [πολύποδος].
[ΕΤΥΜ. < αρχ. πολύπους < πολυ- + πούς, ποδός (βλ. κ. πόδι)].

άπους, -ους. -ουν {άπ-οδος, -ουν | -οδες (ουδ -οδα), -όδων} (λόγ.) αυ-
τός που δεν έχει πόδια Επίσης **άποδος**, -η, -ο
[ΕΤΥΜ αρχ < ά- στερητ + πούς, ποδός].

δασύπους, -ους, -ουν (φωτ. 5),

δασύπους, -ους, -ουν {δασύπ-οδος, -οδα | -οδες, -όδων} (λόγ -σκωπτ.)
αυτός που έχει μαλλιαρά πόδια
[ETYM αρχ < δασύς + πούς «πόδι»]

ραιβόπους, -ους, -ουν (φωτ. 6)

ραιβοπόδια (η) {χώρ. πλήθ.} ΙΑΤΡ. ή κλίση τού ποδιού πρὸς τὰ μέσα.
ὥστε μόνο το ἔξω πλάγιο μέρος τού πέλματος να ακουμπά στο ἔδα-
φος κατὰ το περπάτημα ἢ την ορθοστασία (πβ. ραιβοσκελία). — **ραι-
βόπους**, -ους, -ουν [1833].
[ETYM. < ραιβός + -ποδία < αρχ. πούς «πόδι»].

και ωκύπους, -ους, -ουν (φωτ. 7).

ωκύπους, -ους, -ουν {ωκύπ-οδος, -οδα | -οδες (ουδ. -οδα), -όδων} (αρ-
χαιοπρ.) αυτός που τρέχει γρήγορα: ~ Αχιλλεύς ΣΥΝ. γοργοπόδαρος.
ταχύπους ΑΝΤ. βραδύπους. — **ωκυποδία** (η) [μεσν.].
[ETYM. αρχ. < ὠκύς «ταχύς» (βλ. λ.) + πούς, ποδός].

Για την κλίση τους ανατρέξαμε στη Γραμματική Οικονόμου, σελ. 105, § 175 (φωτ. 8)

3) ὁ, ἡ δίπους, τὸ δίπουν· γεν. δίποδ-ος· δοτ. δίποδ-ι· αιτ. τόν, τήν
δίποδ-α (καί δίπουν), τὸ δίπουν· κλ. αρσ. και θηλ. ὦ δίπους, ουδ. ὦ δίπου
οί, αἱ δίποδες, τά δίποδ-α· γεν. τῶν διπόδ-ων· δοτ. δίποσι κτλ·

καθώς και σελ. 90, § 149 (φωτ. 9).

6) ὁ Οἰδίπους, τοῦ Οἰδίποδος, τῷ Οἰδίποδι, ὧ Οἰδίπου (κατά την γ'
κλ.) - και τοῦ Οἰδίπου, τόν Οἰδίπουν (κατά τα συνηρημένα της β' κλίσης,
ὅπως τοῦ περίπλου, τὸν περίπλουν)·

Συμφωνείτε ότι θεωρούνται γραμματικώς ορθοί και αποδεκτοί οι τύποι της κλητικής
πτώσεως που, αιγόπου, άπου, δασύπου, πολύπου, ραιβόπου και ωκύπου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 28

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. λημματογραφείται και το ρ. εγχέω (ενέχυσα, εγχύθηκα, εγκεχυμένος), όπου δίδεται ως υπολήμμα και το ρ. εγχύνω χωρίς όμως αυτό να συνοδεύεται και από κλιτικές πληροφορίες (φωτ. 1).

ΕΥΧΕΩ ρ. μετβ. {ενέχυσα, εγχύθηκα, εγκεχυμένος} (αρχαιοπρ.) χύνω (υγρό) μέσα σε (κάτι) ΑΝΤ. εκχέω, εκχύνω, ξεχύνω. Επίσης **ΕΥΧΥΝΩ**. ΣΧΟΛΙΟ λ. ένεση. | ΕΓΓΥΜ. αρχ. < ἐγ- (< ἐν-) + χέω «χύνω» |.

Υφίσταται και μεσοπαθητική φωνή στο ρ. εγχύνω;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι, ενεστώτας εγχύνομαι, παρατατικός εγχυνόμουν(α)

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 29

Παρακαλούμε να παρατηρήσετε το κάτωθι απόσπασμα από το Λ.Ν.Ε.Γ. (φωτ. 1) και να μας απαντήσετε.

βογγητό κ (εσφαλμ.) **βογκτητό** (το) 1. ο βαρύς στεναγμός που εκφράζει πόνο ΣΥΝ γογγυσμός, μούγγρισμα 2. (μτφ) κάθε υπόκωφη βοή ή πνιχτός ήχος το - τής θάλασσας. Επίσης **βόγγος** (ο) ΣΧΟΛΙΟ λ. βογγώ

βογγίζω ρ → βογγώ

βόγγος (ο) → βογγητό

βογγώ (κ -άω) κ (εσφαλμ.) **βογκώ** ρ αμετβ {βογγάς .. | βόγγ-ησα κ. -ηξα} 1. βγάζω βογγητό λόγω σωματικού ή ψυχικού πόνου ΣΥΝ. (ανα)στενάζω, γογγύζω, μουγγρίζω 2. (μτφ.-σπάν.) αντηχώ υπόκωφα δυο μέρες λυσσομανούσε ο αέρας κι η θάλασσα βογγούσε Επίσης **βογγίζω**

| ΕΓΓΥΜ < μεσν γογγῶ (με ανομοίωση) < μτγν. γογγύζω (βλ.λ.) |

βογκτητό (το) → βογγητό

βογκώ ρ. → βογγώ

Συμφωνείτε ότι το ρήμα βογγίζω αποτελεί παράγωγο είτε του ρ. βογγώ, είτε του ουσ. βόγγος, είτε του ουσ. βογγητό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 30

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. λημματογραφούνται μια σειρά από τριτόκλιτα λόγια ή αρχαιοπρεπή βαρύτονα θηλυκά ουσιαστικά με κατάληξη -ις. Κατ' αρχάς παρακαλούμε να παρατηρήσετε στις 5 παρακάτω φωτογραφίες τα άμπωτις, αρθρίτις, αρχηγέτις, δεξιότηχτις, δημότις, δράστις, δυναμίτις, εβδομηκοντούτις, ενενηκοντούτις (φωτ. 1),

άμπωτη (η) {χωρ. πληθ} η υποχώρηση των υδάτων από τις ακτές προς την ανοιχτή θάλασσα κατά τη δεύτερη φάση τής παλίρροιας (βλ.λ.) ΣΥΝ (λαϊκ.) φυρονεριά ΑΝΤ. πλημυρίδα. φουσκονεριά. Επίσης (λόγ.) **άμπωτις** {αμπώτιδος}

αρθρίτιδα (η) ΙΑΤΡ η φλεγμονή των ιστών των αρθρώσεων: *χρόνια / ρευματική / πυώδης / παραμορφωτική* ~ Επίσης (λόγ.) **αρθρίτις** {αρχ.} {αρθρίτιδος}.

αρχηγέτης (ο) {αρχηγετών}, **αρχηγέτις** (η) {μτγν} {αρχηγέτιδος} πρόσωπο που κατέχει την ανώτατη θέση εξουσίας στην καθοδήγηση, πρώτος τη τάξει μεταξύ των ηγετών — **αρχηγεία** (η) [1892]. **αρχη-**

δεξιοτέχνης (ο) {δεξιοτέχνων}, (λόγ.) **δεξιοτέχνις** (η) {δεξιοτέχνι-δος} τεχνίτης ή καλλιτέχνης που ασκεί την τέχνη του με ιδιαίτερη επιδεξιότητα: *απαράμιλλος ~ || ~ τού πιάνου / τού βιολιού / τής μπά-*

δήμότης (ο) {δημοτών}, **δημότισσα** (η) {δημοτισσών} πολίτης κάποιου δήμου, αυτός που ανήκει σε δήμο και είναι εγγεγραμμένος στα μητρώα του ~ *τής Αθήνας / τής Θεσσαλονίκης / τής Πάτρας* || *ανακηρύσσονται επίτιμοι ~*. Επίσης (λόγ.) **δημότις** (η) {δημότιδος}.

δράστης (ο) {δραστών}, (λόγ.) **δράστις** (η) {αρχ.} {δράστ-ιδος | -ίδων} 1. πρόσωπο που έχει προβεί σε πράξη η οποία διώκεται ποινικώς. *ο ~ τού εγκλήματος / τού σόφου / τής ληστείας* ΣΥΝ *αυτουονός*

τητα χαρακτήρα, εντυπωσιακή εμφάνιση κ.λπ.. *γυναίκα--* (β) ότι κάτι είναι πολύ δυνατό, προκαλεί έκθαψη: *κοκτέιλ--* Επίσης **δυναμίτιδα** κ. (λόγ.) **δυναμίτις** (η) [1889] {δυναμίτιδος}

εβδομηκοντούτης (ο) {μτγν.} {εβδομηκοντουτών}, **εβδομηκοντούτις** (η) {μτγν.} {εβδομηκοντούτ-ιδος | -ίδων} (λόγ.) πρόσωπο ηλικίας εβδομήντα ετών ΣΥΝ *εβδομηντάχρονος, εβδομηκονταετής.*

ενενηκοντούτης (ο) {μτγν.} {ενενηκοντουτών}, **ενενηκοντούτις** (η) {ενενηκοντούτιδος | ενενηκοντουτίδων} (λόγ.) πρόσωπο ηλικίας ενενήντα ετών ΣΥΝ *ενενηκονταετής, ενενηντάχρονος.*

εξηκοντούτις, ευεργέτις, ευχέτις, ίβις, ινδόρνις, κατασχέτις, κομποτέχνις, κρήμνις, λάτρις (φωτ. 2),

εξήκοντούτης (ο) [εξηκοντούτων], **εξηκοντούτις** (η) [εξηκοντούτ-ιδος | -ίδων] (λόγ.) πρόσωπο που έχει ηλικία εξήντα ετών ΣΥΝ. εξηκονταετής, εξηντάχρονος.

ροδοτήματα, ευαγή ιδρύματα, καθώς και με την καθιέρωση θεσμών, διαγωνισμών, υποτροφιών κ.λπ. Επίσης **ευεργέτισσα** [δύσchr. ευεργετισσών] κ. (λόγ.) **ευεργέτις** (η) [αρχ.] {ευεργέτ-ιδος. -ίδα | -ίδων}.

ευχέτης (ο) [μεσν.], **ευχέτις** (η) [ευχέτ-ιδος | -ιδεξ, -ίδων] (αρχαιοπρ.) αυτός που προσεύχεται για το καλό των άλλων: *διάπυρος προς Κύριον* ~ (φράση που προτάσσεται της υπογραφής ανωτέρων κληρικών).

ίβις (η) [ιβ-ιδος | -ίδων] **1.** πουλί μετρίου ή μεγάλου μεγέθους με χαρακτηριστικό μακρύ, λεπτό, κυρτό προς τα κάτω ράμφος· ζει σε υδρότοπους στις εύκρατες και τις τροπικές ζώνες **2.** λιμνόβιο, ιερό πουλί

ινδόρνις (ο/η) [1884] [ινδόρνι-θος, -ιθα | -ιθεξ, -ίθων] (λόγ.) το πτηνό διάνος ή γάλος ΣΥΝ. ινδιάνος.
[ETYM. < ινδός + όρνις, -ιθος].

κατασχέτης (ο) [1840] {κατασχετών}, **κατασχέτις** (η) {κατασχέτιδος} ΝΟΜ. πρόσωπο που ενεργεί κατάσχεση, που είναι εξουσιοδοτημένο να προβεί σε κατάσχεση, όπως ορίζει ο νόμος. Επίσης **κατασχέτρια** (η).

κομψοτεχνία (η) [1887] {χωρ. πληθ.} η τέχνη της κατασκευής επιμελημένων διακοσμητικών αντικειμένων ή καλλιτεχνημάτων. — **κομψοτέχνης** (ο). (λόγ.) **κομψοτέχνης** (η) {κομψοτέχνιδος}, **κομψοτεχνικός**. -ή. -ό [1889].

κρήμνίζω ρ. μετβ. [μτγν.] {κρήμνισ-α. -θηκα. -μένος} (λόγ.) γκρεμίζω (βλ. λ.) (πβ. λ. *κατακρήμνίζω*). -- **κρήμνις** (η) [μτγν.] κ. **κρημνισμός** (ο) [μτγν.] κ. **κρήμνισμα** (το) [μτγν.].

λάτρης (ο) [λάτρ-εις, -εων], **λάτρισσα** (η) [δύσchr. λατρισσών] **1.** πρόσωπο που εκδηλώνει πίστη και αφοσίωση σε θεότητα ΣΥΝ. πιστός **2.** (μτφ.) πρόσωπο στο οποίο αρέσει πολύ (κάτι): ~ των *απολαύσεων / του ωραίου φύλου / της κλασικής μουσικής*. Επίσης (λόγ.) **λάτρις** (η) [λάτρ-ιος | -ιες, -ίων]. ❖ ΣΧΟΛΙΟ λ. *πρύτανης*.

λογοτέχνις, μετανάστις, μουσικοσυνθέτις, μυροπώλις, ναρκοθέτις, ναρκοσυλλέκτης, νεάνις, νομισματοπώλις (φωτ. 3),

λογοτέχνης (ο) [μεσν.] {λογοτεχνών}. **λογοτέχνιδα** (η) {λογοτεχνίδων} δημιουργός λογοτεχνικών έργων, ποιητής ή πεζογράφος. Επίσης (λόγ.) **λογοτέχνης** (η) {λογοτέχνιδος}.

ρα: οι Έλληνες ~ στην Αυστραλία || οικονομικός ~ (που ξενιτεύεται για οικονομικούς λόγους με την προοπτική να επιστρέψει στην πατρίδα του). Επίσης (λόγ.) **μετανάστις** (η) {μετανάστιδος | -ίδων}. —

συνθέτης λαϊκής μουσικής. κατ' αντιδιαστολή προς τον μουσουργό (βλ. λ.), ο οποίος είναι κατά κανόνα συνθέτης κλασικής μουσικής. Επίσης (λόγ.) **μουσικοσυνθέτης** (η) {μουσικοσυνθέτ-ιδος | -ίδων}.

μυροπωλείο (το) [αρχ.] κατάστημα όπου πωλούνται μύρα (βλ. λ.) και γενικά αρωματικές ουσίες ΣΥΝ. αρωματοπωλείο. — **μυροπώλης** (ο) [αρχ.]. **μυροπώλης** (η) [αρχ.] {μυροπώλιδος}.

ναρκοθέτις (η) [1888] {ναρκοθέτ-ιδος | -ίδων} ΣΤΡΑΤ. (λόγ.) πλοίο. αεροσκάφος ή υποβρύχιο που χρησιμοποιείται για ναρκοθέτηση θαλασσιών ναρκοπεδίων (πβ. λ. ναρκοβόλο).

νάρκες.

ναρκοσυλλέκτης (η) {ναρκοσυλλέκτ-ιδος | -ίδων} ΣΤΡΑΤ. το ναρκαλιευτικό (βλ. λ. ναρκαλιευτικός. σημ. 2).

νεανίας (ο) {νέανιών}. **νεάνιδα** (η) {νεανίδων} (λόγ.) πρόσωπο νέο στην ηλικία ΣΥΝ. (για αρσενικό) νεαρός, παλληκάρι, (για θηλυκό) κοπέλα ΑΝΓ. γέροντας, ώριμος. Επίσης **νεάνις** (η) [αρχ.] {νεάν-ιδος | -ίδων}.

αξία 2. (παλαιότ.-σπανιότ.) πρόσωπο που ανταλλάσσει νομίσματα ΣΥΝ. αργυραμοιβός. Επίσης (λόγ.) **νομισματοπώλης** (η) {νομισματοπώλ-ιδος | -ίδων}.

νομοθέτις, ξενολάτριν, ογδοηκοντούτις, οινοπότις, οφειλέτις, οφιολάτριν, πάρδαλις, πεντηκοντούτις, περίφροντις (φωτ. 4),

νομοθέτης (ο) {νομοθετών}, **νομοθέτης** (η) {μτγν.} {νομοθέτιδ-ος, -α | -ίδων} 1. πρόσωπο που νομοθετεί, που θεσπίζει και επιβάλλει νόμους: ο Σόλων θεωρείται μέγας ~ και πολιτικός || ο αληθινός ~ πρέπει

ση προς τους ξένους και προς ό,τι σχετίζεται με αυτούς ΣΥΝ. ξενομανία ΑΝΤ. ξеноφοβία. μισοξενία. — **ξενολάτρης** (ο) [1831], **ξενολάτρισα** κ. (λόγ.) **ξενολάτρης** (η) {-ιδος | -ίδες, -ίδων}.

ογδοήκοντούτης (ο) {αρχ.} {ογδοήκοντουτών}, **ογδοήκοντούτης** (η) {ογδοήκοντούτιδος | ογδοήκοντουτίδων} (λόγ.) πρόσωπο ηλικίας ογδόντα ετών ΣΥΝ. ογδοήκονταετής, ογδοντάχρονος.

οινοποσία (η) {αρχ.} {οινοποσιών} (λόγ.) η (συνήθ. περισσότερο από το κανονικό) πόση οίνου ΣΥΝ. (εκφραστ.) κρασοκατάνυξη, κρασοπότι. — **οινοπότης** (ο) {αρχ.}, **οινοπότης** (η) {αρχ.} {οινοπότιδος}.

πο το οποίο υποχρεούται απέναντί σε κάποιον άλλον (δανειστή) σε ορισμένη παροχή (πράξη ή παράλειψη). Επίσης (λόγ.) **οφειλέτης** (η) {αρχ.} {οφειλέτιδος}.

οφιολατρία (η) [1879] {χωρ. πληθ.} η λατρεία του φιδιού, το να αποδίδονται στα φίδια ή γενικότερα στα ερπετά θεϊκές τιμές. — **οφιολάτρης** (ο), **οφιολάτρης** (η) {-ιδος}.

πάρδαλις (η) {πάρδαλ-φος | -εις, -εων} (λόγ.) σαρκούρο αιλουροειδές, που μοιάζει με τον ιαγουάρο (βλ. λ.) και έχει χρώμα ωχρό με σκούρες κηλίδες και γραμμές κυρ. η λεοπάρδαλη.

πεντηκοντούτης (ο) {πεντηκοντουτών}, **πεντηκοντούτης** (η) {πεντηκοντούτιδος | -ίδων} (λόγ.) πρόσωπο ηλικίας πενήντα ετών ΣΥΝ. πενήνταετής, πενήνταχρονος.

περίφροντις (ο/η) {περίφρόντ-ιδος | -ίδες, -ίδων} (αρχαιοπρ.) πρόσωπο που έχει αναλάβει πολλές φροντίδες, που έχει πολλές έγνοιες: ~ οικογενειάρχης / πρωθυπουργός ΣΥΝ. πολυσύχολος ΑΝΤ. αδιάφορος. |

πολίτης, προφήτης, σεμίδαλις, σύρτις, τεσσαρακοντούτης, τρόπις, υπόδεσις, υσιπέτις, φιλοπότις, φλεβίτις (φωτ. 5).

πολίτης (ο) {πολιτών}, **πολίτις** (η) {πολίτιδ-ος, -α | -ίδων} **1.** κάθε ιθαγενές ή πολιτογραφημένο μέλος κράτους, που δικαιούται όλα τα προνόμια και έχει όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συγκε-

προφήτης (ὁ) {προφητών}, **προφήτις** (η) {προφήτιδ-ος, -α | -ίδων} **1.** πρόσωπο που προαναγγέλλει με θεία έμπνευση όσα πρόκειται να συμβούν: ~ δεινών· ΦΡ. (α) (ειρων.) **μετά Χριστόν προφήτης** αυτός

σεμίδαλις (ῆ) {σεμιδάλεως | χωρ. πληθ.} (αρχαιοπρ.) το σιμιγδάλι (βλ.λ.).

|ETYM. < αρχ. σεμίδαλις, -εως, ανατολ. δάνειο, που συνδ. πιθ. με ακ-

σύρτις (ῆ) {σύρτ-εως | -εις, -εων} (λόγ.) ύψωμα στις αμμώδεις περιοχές του βυθού, το οποίο αλλάζει θέση και όγκο ανάλογα με τα υπόγεια ρεύματα: επικίνδυνη / κινούμενη ~. Επίσης **σύρτη**.

τεσσαρακοντούτης (ο) {τεσσαρακοντούτών}, **τεσσαρακόντού-τις** (η) {τεσσαρακοντούτ-ιδος | -ίδων} (λόγ.) πρόσωπο ηλικίας σαράντα ετών ΣΥΝ. τεσσαρακονταετής, σαραντάχρονος.

τρόπιδα (ῆ) {τροπίδων} (επίσ.) ἡ καρίνα (βλ.λ.) τού πλοίου. Επίσης (αρχαιοπρ.) **τρόπις** {τρόπιδος}.

|ETYM. < αρχ. τρόπις, -ιδος < θ. τροπ- (ετεροιωμ. βαθμ. τού ρ. τρέπω) + επίθημα -ις, -ιδος|.

φος και δένονται πάνω από το κατάστρωμα, προκειμένου να αποφευχθεί η διάνοιξη των πλευρών του σε περίπτωση υπερφόρτωσης. Επίσης (λογιότ.-σπανιότ.) **υπόδεσις** [αρχ.] {υποδέσεως}. ❖ ΣΧΟΛΙΟ λ.

υψιπέτης (ο) {υψιπετών}, **υψιπέτις** (η) {υψιπέτιδος} (λόγ.) πρόσωπο που εμπνέεται από μεγάλες ιδέες ή/και εκφράζει μεγάλες ιδέες.

|ETYM. < αρχ. ύσιπέτης < επίρρ. ύσι «ψηλά» (βλ. λ. υψηλός) + -πέτης

φιλοποσία (ῆ) [αρχ.] {χωρ. πληθ.} (λόγ.) ἡ ἄγαπη για την κατανάλωση οиноπνευματωδών ποτών. — **φιλοπότης** (ο) [αρχ.], **φιλοπότις** (η) [μτγν.] {φιλοπότιδος}.

φλεβίτιδα (η) [1854] ΙΑΤΡ. οξεία ή χρόνια φλεγμονή τού τοιχώματος των φλεβών, που προκαλεί τοπική στάση τού αίματος και σχηματισμό θρόμβων στο εσωτερικό τους. Επίσης **φλεβίτις** {φλεβίτιδος}.

Όπως θα παρατηρήσατε, ο λεξικογράφος – ως συνήθως – δεν μας δίνει εντός παρενθέσεως όλες τις πτώσεις. Είναι αυτονόητο ότι για την κλίση τους δεν μας βοηθάει η Γραμματική Τριανταφυλλίδη, οπότε βάσει των σκραμπλικών κανονισμών επιβάλλεται να ανατρέξουμε στη Γραμματική Οικονόμου (φωτ. 6, φωτ. 7, φωτ. 8 και φωτ. 9),

111. γ) Καταληκτικά διπλόθεμα αρσ. και θηλ. σε -ίς (γεν. -εως)
ή σε -ῦς (γεν. -εως) και ουδέτ. σε -ῦ (γεν. -εως)

Παραδείγματα

(θ. δυνάμι-, δυναμε-)	(θ. πόλι-, πολε-)	(θ. πέλεκυ-, πελεκε-)	(θ. ἄστυ-, ἄστε-)
--------------------------	----------------------	--------------------------	----------------------

Ενικός αριθμός

ον. ἡ δύναμι-ς	πόλι-ς	ὁ πέλεκυ-ς	τὸ ἄστυ
γεν. τῆς δυνάμε-ως	πόλε-ως	τοῦ πελέκε-ως	τοῦ ἄστε-ως
δοτ. τῇ δυνάμει	πόλει	τῷ πελέκει	τῷ ἄστει
αιτ. τήν δύναμι-ν	πόλι-ν	τὸν πέλεκυ-ν	τὸ ἄστυ
κλ. (ὡ) δύναμι	πόλι	(ὡ) πέλεκυ	(ὡ) ἄστυ

Πληθυντικός αριθμός

ον. αἱ δυνάμεις	πόλεις	οἱ πελέκαις	τὰ ἄστυ
γεν. τῶν δυνάμε-ων	πόλε-ων	τῶν πελέκε-ων	τῶν ἄστε-ων
δοτ. ταῖς δυνάμε-σι(ν)	πόλε-σι(ν)	τοῖς πελέκε-σι(ν)	τοῖς ἄστε-σι(ν)
αιτ. τὰς δυνάμεις	πόλεις	τούς πελέκαις	τὰ ἄστυ
κλ. (ὡ) δυνάμεις	πόλεις	(ὡ) πελέκαις	(ὡ) ἄστυ

Παρατηρήσεις

112. Τα φωνηεντόληκτα σε -ις ή -υς (γεν. -εως):

1) έχουν δύο θέματα: ένα σε -ι ή -υ (πολι-, πηχυ-), από το οποίο σχηματίζονται η ονομαστική, η αιτιατική και η κλητική του ενικού, και άλλο θέμα σε -ε (πολε-, πηχε-), από το οποίο σχηματίζονται οι άλλες πτώσεις του ενικού και όλος ο πληθυντικός (και δυϊκός).

2) στη γεν. του ενικού έχουν κατάληξη -ως (αντί -ος) και τονίζονται στη γενική του ενικού και του πληθυντικού στην προπαραλήγουσα αντίθετα με τον κανόνα (§ 38, 2).

3) συναιρούν το χαρακτήρα ε με το ακόλουθο ε ή ι των καταλήξεων σε ει: αἱ πόλε-ες = πόλεις· τῷ πήχε-ι = πήχει (δυϊκός τῷ πήχε-ε = πήχει, τῷ ἄστε-ε = ἄστει).

4) σχηματίζουν την αιτιατ. του ενικού με την κατάληξη -ν (τὴν πόλι-ν, τὸν πῆχυ-ν), την κλητ. του ενικού χωρίς κατάληξη (ὦ πόλι-, ὦ πῆχυ-) και την αιτιατ. του πληθυντικού όμοια με την ονομαστική από αναλογία προς αὐτή (αἱ πόλεις - τὰς πόλεις· οἱ πήχεις - τοὺς πήχεις).

γ) Οδοντικόληκτα καταληκτικά μονόθεμα
με χαρακτήρα απλό οδοντικό τ ή δ ή θ

(θ. ταπητ-)

(θ. πατρίδ-)

(θ. ὀρνιθ-)

Ενικός αριθμός

ον.	ὁ	τάπης (τ-ς)	ἡ	πατρίς (δ-ς)	ὁ	ὀρνις (θ-ς)
γεν.	τοῦ	τάπητ-ος	τῆς	πατρίδ-ος	τοῦ	ὀρνιθ-ος
δοτ.	τῷ	τάπητ-ι	τῇ	πατρίδ-ι	τῷ	ὀρνιθ-ι
αιτ.	τὸν	τάπητ-α	τὴν	πατρίδ-α	τὸν	ὀρνιν
κλ.	(ὦ)	τάπης (τ-ς)	(ὦ)	πατρίς	(ὦ)	ὀρνι

Πληθυντικός αριθμός

ον.	οἱ	τάπητ-ες	αἱ	πατρίδ-ες	οἱ	ὀρνιθ-ες
γεν.	τῶν	ταπήτ-ων	τῶν	πατρίδ-ων	τῶν	ὀρνίθ-ων
δοτ.	τοῖς	τάπησι (τ-σι)	ταῖς	πατρίσι (δ-σι)	τοῖς	ὀρνισι (θ-σι)
αιτ.	τούς	τάπητ-ας	τάς	πατρίδ-ας	τούς	ὀρνιθ-ας
κλ.	(ὦ)	τάπητ-ες	(ὦ)	πατρίδ-ες	(ὦ)	ὀρνιθ-ες

Παρατηρήσεις στα αφωνόληκτα της γ' κλίσης

123. Από τα αφωνόληκτα της γ' κλίσης:

1) Τα περισσότερα αρσενικά και θηλυκά σχηματίζουν κανονικά την αιτιατική του ενικού με κατάληξη **-α** (τὸν κόρακ-α, τὴν πατρίδ-α) και την κλητ. του ενικού όμοια με την ονομαστική (ὦ κόραξ, ὦ πατρίς, ὦ ἡμάς, ὦ ὁδοῦς).

2) Τα βαρύτονα όμως οδοντικόληκτα σε **-ις** (γεν. **-ιδος, -ιτος, -ιθος**) σχηματίζουν την αιτιατ. του ενικού σε **-ν** και την κλητ. του ενικού όμοια με το θέμα (χωρίς το χαρακτήρα): τὴν χάρι-ν, τὴν ἔρι-ν, τὴν ὄρνι-ν· ὦ χάρι, ὦ ἔρι, ὦ ὄρνι (από αναλογία προς τα φωνηεντόληκτα: τὴν πόλιν, ὦ πόλι)· όμοια και μερικά οδοντικόληκτα βαρύτονα σε **-ης ή -υς**: (ὁ καί) ἡ Πάρνης **-ηθος**, (τὸν καί) τὴν Πάρνην, ὦ Πάρνη· ἡ κόρυς **-υθος** (= περικεφαλαία), τὴν κόρ-υν, ὦ κόρυ.

3) Τα βαρύτονα οδοντικόληκτα σε **-ων** (γεν. **-οντος**) και **-ας** (γεν. **-αντος**), το οξύτονο **τυραννίς (-ιδος)** και το περισπώμενο (ὁ καί) ἡ παῖς (από τὸ παῖς, γεν. παιδός) σχηματίζουν την κλητ. του ενικού χωρίς κατάληξη (με αφαίρεση του οδοντ. χαρακτήρα): ὦ γέρον, ὦ γίγαν, ὦ Αἴαν, ὦ τυραννί, ὦ παῖ.

4) Τα ουδέτερα οδοντικόληκτα σε **-μα** (γεν. **-ματος**) είναι όλα ακατάληκτα: κτῆμα, σῶμα, στράτευμα (βλ. § 104, 2)· καταληκτικά είναι μόνο τα ουδέτ. φωῶς (φῶτ-ς), γεν. φωτ-ός, δοτ. φωτ-ὶ κτλ. (πβ. § 145) και το ανώμαλο οὖς (οὖτ-ς), γεν. ὠτ-ός (βλ. § 145 και § 150, 12).

από την οποία και θα αντλήσουμε τους κλιτικούς τύπους των πτώσεων που δεν μας παρέχει ο λεξικογράφος. Προσέξτε τώρα ιδιαίτερα τις παρατηρήσεις 1 και 2 στην § 123 της σελ. 70 (φωτ. 9).

Το Τμήμα Λεξικού (που επιμελείται την ψηφιοποίηση των αποδεκτών μας βοηθημάτων και την ενσωμάτωση σε βάση δεδομένων όλων των αποδεκτών κλιτικών τύπων 2 – 15 γραμμάτων που προέρχονται από αυτά) διακρίνει τα ως άνω 45 ουσιαστικά σε 3 ομάδες. Αναλυτικά, οι αποδεκτοί κλιτικοί τύποι που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων, ανά ομάδα:

- Πρώτη ομάδα, 5 ουσιαστικά: κρήνισις, κρημνίσεως, κρήνισιν, κρήνισι, κρημνίσεις, κρημνίσεων – λάτρις, λάτριος, λάτριν, λάτρι, λάτριες, λατρίων – πάρδαλις, παρδάλεως, πάρδαλιν, πάρδαλι, παρδάλεις, παρδάλεων – σεμίδαλις, σεμιδάλεως, σεμίδαλιν, σεμίδαλι – υπόδεσις, υποδέσεως, υπόδεσιν, υπόδεσι, υποδέσεις, υποδέσεων

- Δεύτερη ομάδα, 30 ουσιαστικά: άμπωτις, αμπώτιδος, άμπωτιν, άμπωτι, αμπώτιδες, αμπωτίδων – αρθρίτις, αρθρίτιδος, αρθρίτιν, αρθρίτι, αρθρίτιδες, αρθριτίδων – αρχηγέτις, αρχηγέτιδος, αρχηγέτιν, αρχηγέτι, αρχηγέτιδες, αρχηγετίδων – κλπ. ομοίως και για όλα τα υπόλοιπα (πλην αυτών της τρίτης ομάδας), δηλαδή γενική ενικού σε -ίδος, αιτιατική ενικού σε -ιν, κλητική ενικού σε -ι, ονομαστική πληθυντικού σε -ιδες και γενική πληθυντικού σε -ίδων
- Τρίτη ομάδα, 5 ουσιαστικά: εδώ ο λεξικογράφος «παρακάμπτει» την κλίση της Γραμματικής Οικονόμου και μας παρέχει – κατά κάποιον τρόπο «αυθαίρετα» – την αιτιατική ενικού της νεοελληνικής γραμματικής, δηλαδή με κατάληξη σε -α: ευεργέτις, ευεργέτιδος, ευεργέτιδα, ευεργέτιδες, ευεργετίδων – ινδόρνις, ινδόρνιθος, ινδόρνιθα, ινδόρνιθες, ινδορνίθων – νομοθέτις, νομοθέτιδος, νομοθέτιδα, νομοθέτιδες, νομοθετίδων – πολίτις, πολίτιδος, πολίτιδα, πολίτιδες, πολιτίδων – προφήτις, προφήτιδος, προφήτιδα, προφήτιδες, προφητίδων.

Όπως θα διαπιστώσατε, αφενός δεν βάλαμε στη βάση δεδομένων την αιτιατική σε -ιν για τα 5 ουσιαστικά της τρίτης ομάδας (διότι ο λεξικογράφος μας δίνει διαφορετική αιτιατική) και αφετέρου έχουμε παραλείψει την κλητική ενικού. Στο Τμήμα Λεξικού προβληματιστήκαμε πολύ μεταξύ μας για το σχηματισμό της κλητικής ενικού των 5 ουσιαστικών της τρίτης ομάδας, λόγω της «μεικτής» κλίσης που προτείνει ο λεξικογράφος. Ως εκ τούτου, από τα 4 μέλη του εν λόγω Τ.Λ. διατυπώθηκαν δύο διαφορετικές απόψεις σχετικά με την κλητική ενικού των 5 ουσιαστικών της τρίτης ομάδας. Η μία άποψη είναι ότι «αφού είναι βαρύτονα, η κλητική ενικού πρέπει να έχει κατάληξη σε -ι, ασχέτως του ότι διαφοροποιείται η αιτιατική» (φωτ. 9, παρατήρηση 2). Η άλλη άποψη είναι ότι «αφού ο λεξικογράφος δίνει αιτιατική σε -α, τότε η κλητική ενικού πρέπει να είναι όμοια με την ονομαστική» (φωτ. 9, παρατήρηση 1).

Παρακαλούμε να απαντήσετε στα εξής δύο ερωτήματα, επιλέγοντας τα αντίστοιχα πεδία απαντήσεων:

A. Συμφωνείτε ότι όλοι οι ως άνω κλιτικοί τύποι της πρώτης, της δεύτερης και της τρίτης ομάδας είναι γραμματικώς ορθοί και αποδεκτοί;

B. Πώς σχηματίζεται η κλητική ενικού στα 5 ουσιαστικά της τρίτης ομάδας; Σε -ις ή σε -ι;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: A: ναι – B: σε -ι

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 31

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. λημματογραφούνται μια σειρά από αρχαιοπρεπή ή λόγια συνηρημένα δευτερόκλιτα τριγενή και τρικατάληκτα επίθετα. Πρόκειται για τα απλούς, -ή, -ούν, διπλούς, -ή, ούν, σιδηρούς, -ά, -ούν, τριπλούς, -ή, -ούν, χαλκούς, -ή, -ούν, χρυσούς, -ή, -ούν (φωτ. 1).

απλούς, -ή, -ούν → απλός

απλουστεύω ρ μετβ. [1865] {απλούστευ-σα, -θηκα (καθημ -τηκα), -μένος} 1. μετατρέπω (κάτι σύνθετο ή δυσνόητο) σε απλό πρέπει να

κάνουν! Ούτε που θα καταλάβεις τίποτε! Επίσης (λόγ.) **απλούς** -

απλά επίρρ. (βλ. κ. λ. απλώς) ΣΧΟΛΙΟ λ απλώς

[ΕΤΥΜ < αρχ. ἀπλοῦς (-όο-) < Ι Ε. *sm-pl-os (όπου ά- < *sm, πβ. ἄμ-α),

διπλούς, -ή, -ούν → διπλός

διπλόφαρδος, -η, -ο αυτός που έχει φάρδος διπλάσιο από το κανονικό ~ ὑπόσπια ANT ὑπόσπαστος

«δύο») Επίσης (λόγ.) **διπλούς**, -ή, -ούν [αρχ.].

[ΕΤΥΜ μετγν. < αρχ. διπλοῦς < δι- (< δίς) + -πλοῦς < -πλός, για το οποίο βλ. λ. ἀπλοῦς].

σιδηρούς, -ά, -ούν (λόγ.) 1. αυτός που έχει κατασκευαστεί από σίδηρο ή από χάλυβα: ~ έλασμα / σφαίρα / πύλη / ημιαξόνιο / ράβδος / οδός (η σιδηροδρομική γραμμή) / σταυρός (πρωσικό στρατιωτικό πα-

τριπλούς, -ή, -ούν (λόγ.) 1. ο τριπλός ΦΡ. εις τριπλούν τρεις φορές: καταθέστε την αίτησή σας ~ (σε τρία αντίτυπα) 2. ΑΘΛ. τριπλούν (το) βλ. λ. επίσης (παλαιότ.) άλμα (εις) τριπλούν 3. ΙΑΤΡ. τριπλούν (εμβό-

[ΕΤΥΜ μετγν. < χαλκος + -ουργος < εργον].

χαλκούς, -ή, -ούν (λόγ.-σπάν.) χάλκινος (βλ. λ.).

[ΕΤΥΜ. < αρχ. χαλκοῦς (-έο-) < χαλκός, πβ. κ. χρυσοῦς, σιδηροῦς].

μουσικά όργανα από ορείχαλκο, στα οποία ο ήχος παράγεται με τη δόνηση των χειλιών, όπως λ.χ. η σάλπιγγα) ΣΥΝ. χαλκωματένιος, μπακιρένιος, (λόγ.-σπάν.) χαλκούς.

νηθ. νεαρής ηλικίας: τι κάνει το ~ μου:

χρυσούς, -ή, -ούν → χρυσός

χρυσοῦφαντος, -η, -ο [μεσν.] αυτός που έχει υφανθεί με χρυσές

νίκες || τα ~ παιδιά τού ελληνικού αθλητισμού. Επίσης (λόγ.) **χρυσούς**, -ή, -ούν.

[ΕΤΥΜ μεσν. < αρχ. χρυσοῦς < χρύσεος (με συναίρεση και καταβίβα-

Όπως συμβαίνει και με όλα τα άλλα επίθετα του λεξικού αυτού, δεν μας παρέχεται η κλίση τους. Δυστυχώς δεν μας βοηθάει ούτε η Γραμματική Τριανταφυλλίδη, οπότε συμβουλευόμαστε την αποδεκτή Γραμματική Οικονόμου, § 162, σελ. 98 (φωτ. 2).

α) Τρικατάληκτα με τρία γένη.

(θ. χρυσεο-)		(θ. χρυσεᾶ)		(θ. χρυσεο-)	
Ενικός αριθμός					
ον. (χρύσεος)	χρυσοῦς	(χρυσέᾱ)	χρυσῇ	(χρύσειον)	χρυσοῦν
γεν. (χρυσέου)	χρυσοῦ	(χρυσέας)	χρυσῆς	(χρυσέου)	χρυσοῦ
δοτ. (χρυσέῳ)	χρυσῷ	(χρυσέᾳ)	χρυσῇ	(χρυσέῳ)	χρυσῷ
αιτ. (χρύσειον)	χρυσοῦν	(χρυσέαν)	χρυσῇν	(χρύσειον)	χρυσοῦν

Πληθυντικός αριθμός					
ον. (χρύσειοι)	χρυσοῖ	(χρύσειαι)	χρυσαῖ	(χρύσεια)	χρυσᾶ
γεν. (χρυσέων)	χρυσῶν	(χρυσέων)	χρυσῶν	(χρυσέων)	χρυσῶν
δοτ. (χρυσέοις)	χρυσοῖς	(χρυσέαις)	χρυσαιῖς	(χρυσέοις)	χρυσοῖς
αιτ. (χρυσέους)	χρυσοῦς	(χρυσέας)	χρυσᾶς	(χρύσεια)	χρυσᾶ

Δυϊκός αριθμός					
ον., αιτ. (χρυσέῳ)	χρυσῷ	(χρυσέᾳ)	χρυσᾶ	(χρυσέῳ)	χρυσῷ
γεν., δοτ. (χρυσέοιν)	χρυσοῖν	(χρυσέαιν)	χρυσαιῖν	(χρυσέοιν)	χρυσοῖν

Κατά το (χρύσεος) χρυσοῦς κλίνονται: (κυάνεος) κυανοῦς, (κυανέα) κυανῇ, (κυάνεον) κυανοῦν· λινούς, λινῇ, λινοῦν· φοινικοῦς, φοινικῇ, φοινικοῦν· χαλκοῦς, χαλκῇ, χαλκοῦν κ.ά.

Ὅμοια κλίνονται τα πολλαπλασιαστικά αριθμητικά σε -πλοῦς, -πλῇ, -πλοῦν: (ἀπλός) ἀπλοῦς, (ἀπλόη) ἀπλῇ, (ἀπλόον) ἀπλοῦν (γεν. τοῦ ἀπλοῦ, τῆς ἀπλῆς, τοῦ ἀπλοῦ κτλ.)· διπλοῦς, διπλῇ, διπλοῦν· τριπλοῦς, τριπλῇ, τριπλοῦν κτλ., καθώς και τα πολλαπλοῦς, -ῇ, -οῦν (βλ. § 209).

Εάν υιοθετηθεῖ ἀπαράλλαχτος αὐτός ο πίνακας κλίσεως προκύπτουν νέοι κλιτικοί τύποι ἀπὸ δύο πτώσεις: τὴν ονομαστικὴ πληθυντικοῦ τοῦ θηλυκοῦ (ἀπλαιί, διπλαιί, σιδηραιί, τριπλαιί, χαλκαί, χρυσαί) καὶ τὴν αιτιατικὴ πληθυντικοῦ τοῦ θηλυκοῦ (ἀπλάς, διπλάς, σιδηράς, τριπλάς, χαλκάς, χρυσάς).

Σημειώνεται ὅτι οἱ κλιτικοί τύποι ἀπλάς, δίπλάς, σιδηράς, τρίπλάς, χαλκάς εἶναι ἀποδεκτοί καὶ θὰ εξακολουθήσουν νὰ περιλαμβάνονται στὴ βάση δεδομένων τῶν ἀποδεκτῶν λέξεων, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἐτυμολογία σας.

Συμφωνείτε ότι οι κλιτικοί τύποι ΑΠΛΑΙ, ΔΙΠΛΑΙ, ΣΙΔΗΡΑΙ, ΤΡΙΠΛΑΙ, ΧΑΛΚΑΙ, ΧΡΥΣΑΙ, ΧΡΥΣΑΣ πρέπει να θεωρούνται γραμματικώς ορθοί και αποδεκτοί;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι μόνο το ΔΙΠΛΑΙ, όχι τα υπόλοιπα

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 32

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. λημματογραφούνται τα αρχαιοπρεπή τριτόκλιτα, αφωνόληκτα και τρικάτάληκτα επίθετα αστερόεις – αστερόεσσα – αστερόεν, πτερόεις – πτερόεσσα – πτερόεν και χαρίεις – χαρίεσσα – χαρίεν (φωτ. 1).

αστερόεις, -εσσα, -έν {αστερό-εντος (θηλ. -έσσης), -εντα | -εντες (θηλ. -εσσεσ. ουδ. -εντα), -έντων (θηλ. -εσσών)} (αρχαιοπρ.) **1.** γεμάτος αστέρια. ~ ουρανός ΣΥΝ. έναστρος **2. αστερόεσσα** (η) (αγγλ. The stars and stripes) η σημαία των Η.Π.Α., που έχει πάνω της σχεδιασμένα πενήντα αστέρια (όσες είναι οι πολιτείες τής χώρας)
[ΕΓΥΜ. αρχ. < *ἀστερό-εντς (με απλοποίηση τού συμφωνικού συμπλέγματος και αντέκταση) < ἀστήρ, -έρος]

ιπτάμενο ερπετό με σχετικά μικρό μέγεθος.

[ΕΓΥΜ. Ελληνογενής ξέν. όρ., < νεολατ. Pterodactylus].

πτερόεις, -εσσα, -έν → έπεα πτερόεντα

έπεα πτερόεντα (έπεα πτερόεντα, πβ. Ομήρ. Ιλ. Α 201) (αρχαιοπρ.) φτερωτά λόγια (ως χαρακτηρισμός) λόγια χωρίς ιδιαίτερη βαρύτητα (που τα παίρνει ο άνεμος).

[ΕΓΥΜ. αρχ. < πτερόν + παραγ. επίθημα -όεις. Η ομηρική φρ. έπεα πτερόεντα έχει προκαλέσει πολλά ερμηνευτικά προβλήματα. Σύμφωνα με την επικρατέστερη εκδοχή, η φρ. παραβάλλει τα λόγια (έπεα) με τα ακόντια (τα οποία στον Όμηρο προσδιορίζει συνήθ. το επίθ. πτερόεις), για να δείξει ότι εκφέρονται με δυνατή φωνή και βρίσκουν τον στόχο τους. Κατ' άλλους όμως, η ορθή ανάγνωση των ομηρικών χωρίων είναι *έπε' άπτερόεντα (όπου χρησιμοποιείται το επίθ. *άπτερόεις < άπτερος) με τη σημ. «μετέωρα λόγια. αβάσιμα. χωρίς αποδέκτες – λόγια τού αέρα». άποψη που ενισχύεται από τη χρήση τού επιθ. άπτερος στα χωρία «τῇ δ' άπτερος έπλετο μῦθος» (Όμηρος, συχνή φρ.) και «άπτερος φάτις» (Αισχύλ., Άγαμέμνων 278)].

χαρίεις, -έσσα, -έν {χαρί-εντος (θηλ. -έσσης) | -εντες, -έντων (θηλ. -εσσών)} (αρχαιοπρ.) χαριτωμένος: χαρίεσσα κύρη || «κινείται με χαρίεσσα άνεση» (εφημ.) ΣΥΝ. εύχαρις, χαριτύβρυτος ΑΝΤ. άχαρις.

χαριέντως επίρρ. [αρχ.].

[ΕΓΥΜ. αρχ. < χάρις + παραγ. επίθημα -εις. πβ. κ. άστερ-ό-εις].

Όπως παρατηρείτε στη φωτ. 1, ο λεξικογράφος μας δίνει τις περισσότερες πτώσεις ενικού και πληθυντικού των τριών γενών. Συμβουλευτήκαμε τη Γραμματική Οικονόμου της Αρχαίας Ελληνικής, σελ. 104, § 173 (φωτ. 2),

173. 2. Σε -εις, -εσσα, -εν

(θ. *χαριεντ-, χαριετ-*)

	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
ον.	χαρίεις	χαρίεσσα	χαρίεν	χαριεντ-ες	χαρίεσσαι	χαριεντ-α
γεν.	χαριεντ-ος	χαριέσσης	χαριεντ-ος	χαριέντ-ων	χαριεσσών	χαριέντ-ων
δοτ.	χαριεντ-ι	χαριέσση	χαριεντ-ι	χαρίεσι	χαριέσαι	χαρίεσι
αιτ.	χαριεντ-α	χαρίεσαν	χαρίεν	χαριεντ-ας	χαριέσας	χαριεντ-α
κλ.	χαρίεν	χαρίεσσα	χαρίεν	χαριεντ-ες	χαρίεσαι	χαριεντ-α

καθώς και το «Λεξικό για το Σχολείο και το Γραφείο» Γ.Μπαμπινιώτη, μέσω του οποίου ο λεξικογράφος μας δίνει (επιπροσθέτως των πτώσεων που δίνονται στο Λ.Ν.Ε.Γ.) και την αιτιατική ενικού του θηλυκού και την ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού (φωτ. 3).

α|στε|ρό|εσ|σα (άστερόεσσα) Ο5 η σημαία των Η.Π.Α.
 αστέρας.

Ο5 θάλασσα	Ονομαστική	Γενική	Αιτιατική	Κλιτική
Ενικός	η θάλασσα	της θάλασσας	τη θάλασσα	θάλασσα
Πληθυντικός	οι θάλασσες	των θαλασσών	τις θάλασσες	θάλασσες

Εστιάζοντας προσεκτικά στις 3 φωτογραφίες, διαπιστώνουμε τα εξής:

- τα επίθετα αστερόεις και χαρίεις σημαίνονται ως «αρχαιοπρεπή», ενώ το πτερόεις όχι.
- το ένα λεξικό Μπαμπ. δίνει γενική ενικού θηλυκού αστεροέσσης και το άλλο λεξικό (του ιδίου) δίνει (μέσω του κλιτικού υποδείγματος Ο5) γενική ενικού θηλυκού αστερόεσσας.
- τα 2 λεξικά διαφοροποιούνται από την Γραμματική Οικονόμου στην αιτιατική ενικού θηλυκού (σε -α και όχι σε -αν) και στην ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού (σε -ες και όχι σε -αι).
- η αιτιατική πληθυντικού αρσενικού δεν δίδεται καθόλου στα 2 εν λόγω λεξικά, ενώ στη Γραμματική Οικονόμου της Α.Ε. δίδεται σε -ας.

Το Τμήμα Λεξικού, που επιμελείται την ψηφιοποίηση των αποδεκτών μας βοηθημάτων και την ενσωμάτωση σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων όλων των αποδεκτών κλιτικών

τύπων 2 – 15 γραμμάτων που προέρχονται από αυτά, κατ' αρχάς θεωρεί ως «αρχαιοπρεπές» και το πτερό-εις, -εσσα, -εν και κατά δεύτερον έχει συμπεριλάβει σ' αυτήν τη βάση δεδομένων όλους τους κλιτικούς τύπους που απεικονίζονται στην παρακάτω φωτ. 4, όπου – όπως θα παρατηρήσετε – ενσωματώθηκαν οι κάτωθι κλιτικοί τύποι:

- A) γενική ενικού θηλυκού και σε -ας και σε -ης
- B) ονομαστική πληθυντικού θηλυκού σε -ες και όχι σε -αι
- Γ) αιτιατική ενικού θηλυκού σε -α και όχι σε -αν
- Δ) αιτιατική πληθυντικού αρσενικού σε -ες και όχι σε -ας

ΕΝΙΚ.	ονομ.	ΑΣΤΕΡΟΕΙΣ	ΑΣΤΕΡΟΕΣΣΑ	ΑΣΤΕΡΟΕΝ
	γεν.	ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΟΣ	ΑΣΤΕΡΟΕΣΣΑΣ	ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΟΣ
			ΑΣΤΕΡΟΕΣΣΗΣ	
	αιπ.	ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΑ	ΑΣΤΕΡΟΕΣΣΑ	ΑΣΤΕΡΟΕΝ
	κλητ.	ΑΣΤΕΡΟΕΝ	ΑΣΤΕΡΟΕΣΣΑ	ΑΣΤΕΡΟΕΝ
ΠΛΗΘ.	ονομ.	ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΕΣ	ΑΣΤΕΡΟΕΣΣΕΣ	ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΑ
	γεν.	ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΩΝ	ΑΣΤΕΡΟΕΣΣΩΝ	ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΩΝ
	αιπ.	ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΕΣ	ΑΣΤΕΡΟΕΣΣΕΣ	ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΑ
	κλητ.	ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΕΣ	ΑΣΤΕΡΟΕΣΣΕΣ	ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΑ
ΕΝΙΚ.	ονομ.	ΠΤΕΡΟΕΙΣ	ΠΤΕΡΟΕΣΣΑ	ΠΤΕΡΟΕΝ
	γεν.	ΠΤΕΡΟΕΝΤΟΣ	ΠΤΕΡΟΕΣΣΑΣ	ΠΤΕΡΟΕΝΤΟΣ
			ΠΤΕΡΟΕΣΣΗΣ	
	αιπ.	ΠΤΕΡΟΕΝΤΑ	ΠΤΕΡΟΕΣΣΑ	ΠΤΕΡΟΕΝ
	κλητ.	ΠΤΕΡΟΕΝ	ΠΤΕΡΟΕΣΣΑ	ΠΤΕΡΟΕΝ
ΠΛΗΘ.	ονομ.	ΠΤΕΡΟΕΝΤΕΣ	ΠΤΕΡΟΕΣΣΕΣ	ΠΤΕΡΟΕΝΤΑ
	γεν.	ΠΤΕΡΟΕΝΤΩΝ	ΠΤΕΡΟΕΣΣΩΝ	ΠΤΕΡΟΕΝΤΩΝ
	αιπ.	ΠΤΕΡΟΕΝΤΕΣ	ΠΤΕΡΟΕΣΣΕΣ	ΠΤΕΡΟΕΝΤΑ
	κλητ.	ΠΤΕΡΟΕΝΤΕΣ	ΠΤΕΡΟΕΣΣΕΣ	ΠΤΕΡΟΕΝΤΑ
ΕΝΙΚ.	ονομ.	ΧΑΡΙΕΙΣ	ΧΑΡΙΕΣΣΑ	ΧΑΡΙΕΝ
	γεν.	ΧΑΡΙΕΝΤΟΣ	ΧΑΡΙΕΣΣΑΣ	ΧΑΡΙΕΝΤΟΣ
			ΧΑΡΙΕΣΣΗΣ	
	αιπ.	ΧΑΡΙΕΝΤΑ	ΧΑΡΙΕΣΣΑ	ΧΑΡΙΕΝ
	κλητ.	ΧΑΡΙΕΝ	ΧΑΡΙΕΣΣΑ	ΧΑΡΙΕΝ
ΠΛΗΘ.	ονομ.	ΧΑΡΙΕΝΤΕΣ	ΧΑΡΙΕΣΣΕΣ	ΧΑΡΙΕΝΤΑ
	γεν.	ΧΑΡΙΕΝΤΩΝ	ΧΑΡΙΕΣΣΩΝ	ΧΑΡΙΕΝΤΩΝ
	αιπ.	ΧΑΡΙΕΝΤΕΣ	ΧΑΡΙΕΣΣΕΣ	ΧΑΡΙΕΝΤΑ
	κλητ.	ΧΑΡΙΕΝΤΕΣ	ΧΑΡΙΕΣΣΕΣ	ΧΑΡΙΕΝΤΑ

Ζητήθηκε πολλάκις από τον λεξικογράφο να αποφανθεί σχετικά με την κλίση των επιθέτων αυτών, αλλά απάντηση δεν πήραμε ποτέ. Θεωρείτε ότι υφίσταται κάποιος λόγος να συμπεριλάβουμε (επιπλέον των τύπων της φωτ. 4 ή σε αντικατάσταση αυτών) στη βάση δεδομένων των αποδεκτών λέξεων του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ και τους τύπους αστερόεσσαι, πτερόεσσαι, χαρίεσσαι, αστερόεσσαν, πτερόεσσαν, χαρίεσσαν, αστερόεντας, πτερόεντας, χαρίεντας; Θεωρείτε ορθό, θεμιτό και δόκιμο αυτοί οι κλιτικοί τύποι να είναι αποδεκτοί στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 33

Στο Λ.Ν.Ε.Γ., στο ρ. χουφτώνω κ. φουχτώνω, ενώ δίδεται ο αόριστος της παθητικής φωνής χουφτώθηκα (φωτ. 1), δεν δίδεται – ως είθισται σε πλείστες άλλες περιπτώσεις – η συντελεσμένη μετοχή παθητικού παρακειμένου, όπως δίδεται λ.χ. στα ρ. χουφτιάζω κ. χουχουλιάζω της φωτ. 1.

χουφτιάζω κ. (σπανιύτ.) **φουχτιάζω** ρ. μετβ. {χούφτιασ-α, -τηκα, -μένος} (λαϊκ.) πιάνω (κάτι) δυνατά με τη χούφτα: *χούφτιασε το ξύλο, για να κρατηθεί ΣΥΝ. αδράχνω, αρπάζω.* — **χούφτιασμα** (το).

χουφτώνω κ. **φουχτώνω** ρ. μετβ. {χούφτω-σα, -θηκα} (λαϊκ.) **1.** χουφτιάζω (βλ.λ.) **2.** αποσπώ (συνήθ. οικονομικό) όφελος με βίαιο ή παράνομο τρόπο: *μόλις χούφτωσε το παραδάκι, την κοπάνησε ΣΥΝ. αρπάζω, βουτάω • 3.* πιάνω μέλος τού σώματος άλλου ατόμου (συνήθ. γυναίκας) με ερωτικό σκοπό: *της χούφτωσε το στήθος ΣΥΝ. βάζω χέρι.* — **χούφτωμα** (το).

χουχουλιάζω ρ. μετβ. {χουχούλιασ-α, -τηκα, -μένος} (λαϊκ.) ζεσταίνω με την ανάσα μου: *~ τα χέρια μου.* Επίσης **χουχουλίζω.** — **χουχούλιασμα** κ. **χουχούλιαμα** (το).

[ΕΤΥΜ. Ονοματοπ. λ. (με εκφραστ. αναδιπλασιασμό), από τον ήχο τής εκπνοής].

Μήπως πρόκειται για παράλειψη εκ παραδρομής; Θεωρείτε ορθό, θεμιτό και δόκιμο οι μετοχές χουφτωμένος, -η, -ο και φουχτωμένος, -η, -ο να είναι αποδεκτοί κλιτικοί τύποι στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 34

Στο Λ.Ν.Ε.Γ., στο ρ. τσουλώ δίδεται ο ενεργητικός αόριστος τσούλησα και ο παθητικός ενεστώτας τσουλιέμαι (φωτ. 1).

τσουλώ (κ. -άω) ρ. μετβ. κ. αμετβ. {τσουλάς... | τσούλ-ησα, -ιέμαι} ♦ **1.** (μετβ.) σπρώχνω (κάποιον/κάτι), ώστε να κυλήσει. *κυλώ (κάποιον/κάτι) σε επίπεδη επιφάνεια: προσπαθούσαν να τσουλήσουν στην κατη-*

φόρα το αυτοκίνητο που δεν έπαιρνε μπρος ♦ (αμετβ.) 2. γλιστρώ πάνω σε μια επιφάνεια **3.** (αργκό) κινούμαι, παίρνω μπρος: *τσούλα να φύγουμε! 4. (α)* (για υπόθεση, διαδικασία κ.ά.) εξελίσσομαι, προχωρώ προς τη διευθέτησή μου: *το θέμα μας τσουλάει, σύντομα θα τακτοποιηθεί (β)* εξελίσσομαι ικανοποιητικά, επιτυγχάνω: *αυτή η εκπομπή δεν τσούλησε και τη σταμάτησαν.* — **τσούλημα** (το).

[ΕΤΥΜ. < *τσυλώ < αρχ. κυλώ, με τσιτακισμό].

Δεν δίδονται δηλαδή παθητικός αόριστος και μετοχή παθητικού παρακειμένου. Μήπως πρόκειται για εκ παραδρομής παραλείψεις; Θεωρείτε ορθό, θεμιτό και δόκιμο να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι του παθητικού αορίστου και της μετοχής παθητικού παρακειμένου; Και εάν ναι, τότε πώς σχηματίζονται; Σύμφωνα με το αγαπώ (τσουλήθηκα, τσουληθώ, τσουλήσου, τσουλημένος) ή σύμφωνα με το κυλώ (τσουλίστηκα, τσουλιστώ, τσουλίσου, τσουλισμένος);

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι, σύμφωνα με το αγαπώ (τσουλήθηκα, τσουληθώ, τσουλήσου, τσουλημένος)

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 35

Στο Λ.Ν.Ε.Γ., στο λήμμα αντεπιστημονικός γίνεται παραπομπή στο λήμμα αντεπιστημονικός, το οποίο όμως απουσιάζει από το σώμα του λεξικού (φωτ. 1).

αντεπιστημονικός, -ή, -ό + **αντεπιστημονικός**

ἀντεπιστέλλον (το) [αντεπιστέλλ-οντος | -οντα, -όντων] στη Φρ. **αντεπιστέλλον μέλος** το πρόσωπο που γίνεται τιμητικά μέλος της Ακαδημίας ή άλλου επιστημονικού ιδρύματος, χωρίς ο τόπος της μόνιμης κατοικίας του να είναι στην έδρα της Ακαδημίας ή τού αντίστοιχου επιστημονικού ιδρύματος (κατ' αντιδιαστολή προς το τακτικό μέλος)

[ΕΤΥΜ Μτχ ενεστ. τού αρχ. ἀντεπιστέλλω «στέλνω γραπτή απάντηση» < ἀντι(ι)- + ἐπιστέλλω «στέλνω επιστολή, γραπτό μήνυμα» < ἐπι- + στέλλω Η μτχ. χρησιμοποιήθηκε ως απόδ. τού γαλλ. membre correspondant].

αντεπιτίθεμαι ρ αμετβ αποθ [μτγν] {αντεπιτέθηκα (λόγ αντεπετέθην, -ης, -η ..)} επιτίθεμαι εναντίον εχθρού που μου έχει επιτεθεί, κάνω αντεπίθεση (γενικότ.) ανταποδίδω επίθεση που έχω δεχθεί: ο στρατός αντεπιτέθηκε τρέποντας σε φυγή τον εχθρό || «η αυτοκρατορία αντεπιτίθεται» (τίτλος ταινίας) || η εφημερίδα αντεπιτίθεται με

Μήπως πρόκειται για εκ παραδρομής παράλειψη; Θεωρείτε ορθό, θεμιτό και δόκιμο να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι του επιθέτου αντεπιστημονικός, -ή, -ό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 36

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. λημματογραφούνται το ρ. πωρώνω και το ουσ. πώρωση (φωτ. 1).

πωρώνω ρ. μέτβ. {πώρω-σα, -θηκα, -μένος} (εκφραστ.) **1.** φανατίζω στο έπακρο: *τους πωρώνει με πύρινους λόγους και συνθήματα* || (συνήθ. η μετχ.) *πωρωμένος οπαδός κόμματος / ομάδας* **2.** (αργκό) προκαλώ τρελό ενθουσιασμό (σε κάποιον), τον εκστασιάζω· συχνά το μεσοπαθ.: *πωρώνομαι μ' αυτή τη μουσική.*

[ΕΤΥΜ. < αρχ. πωρῶ (-όω), αρχική σημ. «σκληρύνω, αναισθητοποιώ» (για νεκρωμένη σάρκα ή για πέτρες). < πῶρος (βλ.λ.). Στην Κ.Α. συναντούμε για πρώτη φορά τη σημερινή σημ. «καθιστώ κάποιον ηθικώς αναίσθητο ή αδιάφορο» (πβ. Μάρκ. 6, 52: *ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη*· Β' Κορινθ. 3, 14: *ἀλλὰ ἐπωρώθη τὰ νοήματα* (= νοοτροπία, τρόπος σκέψης) αὐτῶν)].

πώρωση (η) [αρχ. | (-ης κ. -ώσεως | χωρ. πληθ.)] **1.** ο φανατισμός, η ολοκληρωτική αφοσίωση: *η ~ των οπαδών με την ομάδα τους* || *έχει ~ με την πολιτική* **2.** (συνεκδ.-αργκό) ό.τι αποτελεί το αντικείμενο τού φανατισμού ή προκαλεί άκρατο ενθουσιασμό: *αυτή η μουσική είναι σκέτη ~!* **3.** η ηθική αναισθησία, η έλλειψη κάθε ηθικού ενδοιασμού: *έχει τέτοια ~, που θα έκανε τα πάντα για να πετύχει!*

Συμφωνείτε ότι το ρ. πωρώνω αποτελεί παράγωγο του ουσ. πώρωση;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 37

Στο Λ.Ν.Ε.Γ., στο λήμμα πρόβατο υπάρχει η φράση με έντονους χαρακτήρες (bold) «απολωλός πρόβατο» και αμέσως μετά γράφει «βλ. λ. απολωλώς», αλλά η μετοχή παθητικού παρακειμένου του αρχαϊκού λεξιλογίου απολωλώς, -υία, -ός απουσιάζει από το σώμα του λεξικού, καθώς αυτή εμφανίζεται μόνο στο λήμμα απολωλός (το) και δη μέσα στις αγκύλες της ετυμολογίας (φωτ. 1).

πρόβατο (το) (κοινό όν. και για το αρσ. και το θηλ. ζώο) {προβάτ-ου | -ων} **1.** φυτοφάγο θηλαστικό ζώο. ύψους περίπου ενός μέτρου. με πυκνό μαλλί. το οποίο βόσκει σε κοπάδι και εκτρέφεται για το μαλλί. το κρέας και το γάλα του: *βόσκω τα ~*· Φρ. (μτφ.) (α) **απολωλός πρόβατο** βλ. λ. *απολωλώς* (β) **σαν πρόβατο στη σφαγή / ως πρόβατον επί σφαγῆν** βλ. λ. *σφαγή* (γ) **βάλανε τον λύκο να φυλάει τα πρόβατα** βλ. λ. *λύκος* **2.** (μτφ. για πρόσ.) (α) ο ήπιος και καλοπροαίρετος άνθρωπος. χωρίς πονηριά ή κακία (β) ο άνθρωπος που δεν έχει δική του βούληση. χωρίς προσωπικότητα: «*αφηνόμουν να με κανονίζει το πρόγραμμα τού ορφανοτροφείου ~ ανάμεσα στ' άλλα ~*» (Έ. Άλεξίου) ||

απολωλαίνω ρ. μετβ. {απολώλα-να. -θηκα. -μένος} (εκφραστ.) αποτρελαίνω

απολωλός (το) {απολωλότ-ος | -α, -ων} χαμένο· στη Φρ **απολωλός πρόβατο(ν)** (*ἀπολωλὸς πρόβατον*, Κ Δ. Λουκ 15, 6 κ.α.) ο άνθρωπος που έφυγε από τον δρόμο τού Θεού. γενικότ. τον σωστό δρόμο η φράση είναι ιδιαίτερα γνωστή από τη χρήση της στη νεκρώσιμη ακολουθία: «*Τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον ἐγὼ εἶμι, ἀνακάλεσόν με, Σωτήρ. καὶ σῶσόν με*» ❖ ΣΧΟΛΙΟ λ. *απολλύω*

[ΕΤΥΜ αρχ. μτχ. (*ἀπ-ολωλώς*. -υῖα, -ος) παθ. παρακ τού ρ. *ἀπόλλυμι* «καταστρέφω», βλ. κ. *απολλύω*]

απομαγνητισμός (ο) η αφαίρεση ή απώλεια τής μαγνητικής ιδιό-

Μήπως πρόκειται για εκ παραδρομής παράλειψη; Θεωρείτε ορθό, θεμιτό και δόκιμο να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό όλοι οι κλιτικοί τύποι του αρσενικού και του θηλυκού γένους της τριγενούς μετοχής απολωλώς, απολωλυία, απολωλός;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 38

Στους «όρους αποδοχής λέξεων» του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ, όπως αυτοί είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα της Πανελλήνιας Ένωσης Σκραμπλ, περιλαμβάνεται (από το 2006) και το εξής εδάφιο: «Τα μεγεθυντικά σε -άρα(ς), -ακας, -αρος (ματάρα, ψάρακας, κλπ) και τα υποκοριστικά σε -ούλα, -ίτσα, -άκα, (ζωούλα, κλπ.) δεν έχουν γενική πληθυντικού» (φωτ. 1). Ανατρέχοντας στα αποδεκτά βοηθήματα της Γραμματικής, δεν μπορέσαμε να εντοπίσουμε κάποιον σχετικό κανόνα που να ορίζει ότι «όλα τα μεγεθυντικά δεν έχουν γενική πληθυντικού». Στο Λ.Ν.Ε.Γ. λημματογραφούνται πολλά μεγεθυντικά, με διαφορετικές καταλήξεις, λ.χ. τα χέρα και χερούκλα από το χέρι, ο φύτουλας και η φυτούκλα από το φυτό, η ψαρούκλα από το ψάρι, η μουράκλα από τη μούρη κ.ά. (φωτ. 1).

5. Τα υποκοριστικά σε -άκι δεν έχουν γενική πτώση. Αυτά σε -άκος έχουν κλητική ενικού σε -ο και δεν έχουν πληθυντικό (υπνάκος). Αυτά σε -άκος, δεν έχουν πληθυντικό (υπνάκος). Τα μεγεθυντικά σε -άρα(ς), -ακας, -αρος (ματάρα, ψάρακας, κλπ) και τα υποκοριστικά σε -ούλα, -ίτσα, -άκα, (ζωούλα, κλπ.) δεν έχουν γενική πληθυντικού.

πένναλι. — (μεγεθ.-διάλκτ.) **χεῖρα** (η). (μεγεθ.) **χερούκλα** (η), (υποκ.) **χεράκι** (το) (βλ.λ.). ➡ ΣΧΟΛΙΟ λ. εύκολος, χειρουργός.

[ΕΤΥΜ. < μτγν. χέριον. υποκ. τού αρχ. χείρ, -ρός (βλ.λ.). Πολλές φρ. εί-

επαφή με τον κόσμο γύρω του. — (μεγεθ.-σκωπτ.) **φυτούκλα** (η) κ. **φύτουλας** (ο) (σημ. 3), (υποκ.) **φυτούλι** (το). ➡ ΣΧΟΛΙΟ λ. ανόητος.

[ΕΤΥΜ. < αρχ. φυτόν. ουσιαστικοπ. ουδ. τού ρηματ. επιθ. φυτός < φύω

των Ιχθύων. — (υποκ.) **ψαράκι** (το) (βλ.λ.). (μεγεθ.) **ψαρούκλα** (η) κ. **ψάρακας** (ο). ➡ ΣΧΟΛΙΟ λ. ψαράς.

[ΕΤΥΜ. μεσν. < αρχ. ὀψάριον. υποκ. τού ὄψον «μαγειρεμένο φαγητό -

καρε με τη ~. — (μεγεθ.-μειωτ.) **μουράκλα** (η).

[ΕΤΥΜ. μεσν. < βεν. mugo < μεσν. λατ. *mugum, λ. μεσουγ. προελ.].

Θεωρείτε ορθό, θεμιτό και δόκιμο να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι της γενικής πληθυντικού των ανωτέρω μεγεθυντικών;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 39

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. (Μπαμπ.), λημματογραφούνται μια σειρά από λόγια ή αρχαιοπρεπή βαρύτονα (προπαροξύτονα) αρσενικά (μονογενή) ή και θηλυκά (διγενή) ουσιαστικά με κατάληξη -ις ή τριγενή και δικατάληκτα επίθετα με κατάληξη -ις, -ις, -ι. Πρόκειται για τα ουσιαστικά ο/η άπατρις, ο κρύφορχις, ο/η περίφροντις, ο ρίψασπις (φωτ. 1)

άπατρις (ο/η) [μεσν] {απάτρ-ιδος, -δα / -ιν | -ιδες, -ίδων} (λόγ.) **1.** πρόσωπο που δεν έχει πατρίδα κυρ. το πρόσωπο που ανήκει σε έθνος χωρίς κρατική υπόσταση *υπάρχουν λαοί ~, που ζουν διεσπαρμένοι*

όσχεο. Επίσης **κρυφορχιδιά** κ. **κρυπτόρχιδιά**. — **κρύφορχις** [μτγν.] κ. **κρυφόρχης** (ο) [μτγν.].

[ETYM. Ελληνογενής ξέν. όρ., < γαλλ. cryptorchidie].

περίφροντις (ο/η) {περιφρόντ-ιδός | -ίδες, -ίδων} (αρχαιοπρ.) πρόσωπο που έχει αναλάβει πολλές φροντίδες, που έχει πολλές έγνοιες: ~ *οικογενειάρχης / πρωθυπουργός ΣΥΝ. πολυάσχολος ΑΝΓ. αδιάφορος.*

ρίψασπις (ο) {ριψάσπ-ιδός | -ίδων} (αρχαιοπρ.) **1.** (κατά την αρχαιότητα) ο πολέμιστής που έριχνε κάτω την ασπίδα του. εγκατέλειπε τη μάχη και τρεπόταν σε φυγή ΣΥΝ. φυγοπόλεμος, λιποτάκτης **2.** (κατ'

και τα επίθετα άπελπις, -ις, -ι, αφιλόπατρις, -ις, -ι, άχαρις, -ις, -ι, εύελπις, -ις, -ι, φέρελπις, -ις, -ι, φιλόπατρις, -ις, -ι (φωτ. 2).

άπελπις, -ις, -ι [1889] {απέλπ-ιδος, -ι(ν) / -ιδα | -ιδες (ουδ. -ιδα), -ίδων} (λόγ.) αυτός για τον οποίο δεν υπάρχει ελπίδα (επιτυχίας): *επιδόθηκαν σ' έναν άπελπι(ν) αγώνα επιβίωσης || ~ προσπάθεια / πάλη / μά-*

αφιλόπατρίς, -ις, -ι [1891] {αφιλόπάτρ-ιδος, αφιλόπατρι | -ιδες (ουδ. -ιδα), -ίδων} (λόγ.) αυτός που δεν αγαπά την πατρίδα του ΑΝΓ φιλόπατρις. — **αφιλοπατρία** (η)

άχαρις, -ις, -ι [αρχ.] {αχάρ-ιτος, -ι | -ιτες (ουδ -ιτα), -ίτων} (λόγ.) **1.** αυτός που δεν έχει καλαισθησία και χάρη ΣΥΝ άχαρος, άκομψος **2.** (σπάν.) αυτός που δεν προκαλεί ευχαρίστηση: *μου ανετέθη το άχαρι*

εύελπις, -ις, -ι {ευέλπ-ιδος, -ι(ν) | -ιδες, -ίδων} **1.** (αρχαιοπρ. για πρόσ.) αυτός που γεννά προσδοκίες για το μέλλον του: ~ νέος ΣΥΝ. φέρελπις **2.** (α) **εύελπις** (ο) ο σπουδαστής τής Σγολής Ευελπίδων (β)

φέρελπις, -ις, -ι [1897] {φερέλπ-ιδος, -ι(ν) | -ιδων} αυτός που δημιουργεί δικαιολογημένες προσδοκίες σχετικά με το μέλλον και την εξέλιξή του: ~ νέος / πρωτοβουλία.

φιλόπατρις, -ις, -ι [μτγν.] {φιλοπάτρ-ιδος, -ι(ν) | -ιδες, -ίδων} (λόγ.) αυτός που αγαπά την πατρίδα του, που τρέφει πατριωτικά αισθήματα ΣΥΝ. πατριώτης.

Στο Λ.Κ.Ν. (Τριαντ.) λημματογραφούνται το επίθετο άπελπις, -ις, -ι και τα αρσενικά ουσιαστικά άπατρις, εύελπις, ρίψασπις, φέρελπις, φιλόπατρις (φωτ. 3).

άπελπις -ις -ι [ápelpis] Ε γεν. *απέλπιδος*, πληθ. αρσ. και θηλ. *απέλπιδες*, ουδ. *απέλπιδα* : (λόγ.) για τον οποίο δεν υπάρχει ελπίδα αίσιας έκβασης: - προσπάθεια / αγώνας.

[λόγ. απ(ο)- -ελπις κατά το εύελπις μτφρδ. γαλλ. *désespéré*]

άπατρις ο [ápatris] Ο γεν. *απάτριδος*, πληθ. *απάτριδες*, γεν. *απάτριδων* : (λόγ.) που δεν έχει πατρίδα, συνηθ. ως χαρακτηρισμός του ανθρώπου που δρα αντίθετα στα συμφέροντα της πατρίδας του.

[λόγ. < μσν. *άπατρις* < α-¹ πατρ(ίς) -ις]

εύελπις ο [énelpis] Ο γεν. *εύελπη* και *ευέλπιδος*, πληθ. *ευέλπιδες*, γεν. *ευέλπιδων* και *ευελπίδων* : ονομασία του μαθητή της σχολής αξιωματικών του στρατού ξηράς: *Η στολή του εύελπη. Ένας λόχος ευέλπιδων. Σχολή Ευελπίδων.*

[λόγ. < αρχ. *εύελπις* 'γεμάτος ελπίδα']

ρίψασπις ο [rípsaspis] Ο γεν. *ριψάσπιδος*, αιτ. *ρίψασπι*, πληθ. *ριψάσπιδες*, γεν. *ριψασπίδων* : (λόγ.) αυτός που στη μάχη πετά τα όπλα του και τρέπεται σε φυγή από δειλία ή, γενικότερα, αυτός που από δειλία εγκαταλείπει έναν αγώνα.

[λόγ. < αρχ. *ρίψασπις*]

φέρελπις ο [férelpis] Ο γεν. *φερέλπιδος*, πληθ. *φερέλπιδες*, γεν. *φερέλπιδων* και *φερελπίδων* : (λόγ., για πρόσ.) αυτός που παρέχει, που δημιουργεί ελπίδες. || (ως επιθ.): *Φερέλπιδες νέοι.*

[λόγ. *φέρ(ω)* + -ελπις κατά το εύελπις]

φιλόπατρις ο [filópatris] Ο γεν. *φιλοπάτριδος*, πληθ. *φιλοπάτριδες*, γεν. *φιλοπάτριδων* : (λόγ.) αυτός που αγαπάει την πατρίδα, τη χώρα του· πατριώτης: *Σ' όλη του τη ζωή υπήρξε φλογερός -.*

[λόγ. < ελνστ. *φιλόπατρις*]

Στο δε Λ.Σ.Γ. (Μπαμπ.), το οποίο υπερψηφίσθηκε ως αποδεκτό βοήθημα και θα τεθεί σε ισχύ από το Μάιο του 2021, δύο από τα δέκα αυτά λήμματα έχουν συνταχθεί με κάποιες διαφορές σε σχέση με το Λ.Ν.Ε.Γ. (του ιδίου λεξικογράφου), ήτοι το περίφροντις που παρουσιάζεται ως επίθετο (χωρίς όμως να δίδεται και το ουδέτερο γένος) και το ρίψασπις στο οποίο δίδονται τρεις πτώσεις επιπλέον σε σχέση με το Λ.Ν.Ε.Γ. (φωτ. 4).

περίφροντις Ε {αρσ. / θηλ. εν. γεν. περιφρόντ-ιδος, αιτ. -ιδα, πληθ. ονομ. -ιδες, γεν. -ίδων, αιτ. -ιδες} (λόγ.) πρόσωπο που έχει αναλάβει πολλές φροντίδες: ~ οικογενειάρχης.

ρίψασις (ο) Ο {εν. γεν. ριψάσπ-ιδος, αιτ. -ιν, πληθ. ονομ. -ιδες, γεν. -ίδων, αιτ. -ιδες} (αρχαιοπρ.) **1** (κατά την Αρχαιότητα) ο πολεμιστής που έριχνε κάτω την ασπίδα του και εγκατέλειπε τη μάχη· ο λιποτάκτης **2** (κατ' επέκτ.) αυτός που εγκαταλείπει προσπάθεια λόγω δειλίας. ➡ ρίχνω.

Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει και ένα πλαίσιο με σχόλιο στο Λ.Ν.Ε.Γ. (φωτ. 5).

φέρελπις – εύελπις – άπελπις. Και τα τρία επίθετα είναι σύνθετα τής λ. **ελπίς** (ελπίδα). Το **εύελπις** είναι αρχαίο, τα **φέρελπις** και **άπελπις** νεότεροι λόγιοι σχηματισμοί. Το **εύελπις** δηλώνει «αυτόν που γεννά ελπίδες, που μπορείς να στηριχτείς επάνω του, που υποσχετάι πολλά». Ανάλογες προσδοκίες δημιουργεί και το συνώνυμο **φέρελπις**, το οποίο από τη σύνθεσή του (φέρω + ελπίς) είναι περισσότερο διαφανές ετυμολογικά και σημασιολογικά. Το **άπελπις** λειτουργεί ως σημασιολογικό αντίθετο των δύο άλλων· δηλώνει «αυτόν που δεν γεννά ελπίδες, που δεν επιτρέπει προσδοκίες για κάτι καλό».

Μορφολογικά (στην κλίση τους) και τα τρία επίθετα παρουσιάζουν δυσκολίες. Κλίνονται: τοῦ / τῆς **ευέλπιδος** / **φερέλπιδος** / **απέλπιδος**, τον / την **ευέλπιν** / **φερέλπιν** / **άπελπιν**, οι / τους / τις **ευέλπιδες** / **φερέλπιδες** / **απέλπιδες**, των **ευέλπιδων** / **φερέλπιδων** / **απέλπιδων** (αλλά των **ευελπίδων**, πβ. Σχολή **Ευελπίδων** ως ουσ.).

Για την κλίση των ουσιαστικών χρησιμοποιούμε και τη Γραμματική Οικονόμου, σελ. 61, § 111 (φωτ. 6),

III. γ) Καταληκτικά διπλόθεμα αρσ. και θηλ. σε -ῖς (γεν. -εως)
ή σε -ῦς (γεν. -εως) και ουδέτ. σε -ῦ (γεν. -εως)

Παραδείγματα

(θ. δυνامي-, δυναμε-)	(θ. πολι-, πολε-)	(θ. πελεκυ-, πελεκε-)	(θ. αστυ-, αστε-)
--------------------------	----------------------	--------------------------	----------------------

Ενικός αριθμός

ον. ἡ δύναμι-ς	πόλι-ς	ὁ πέλεκυ-ς	τὸ ἄστυ
γεν. τῆς δυνάμε-ως	πόλε-ως	τοῦ πελέκε-ως	τοῦ ἄστε-ως
δοτ. τῇ δυνάμει	πόλει	τῷ πελέκει	τῷ ἄστει
αιτ. τὴν δύναμι-ν	πόλι-ν	τὸν πέλεκυ-ν	τὸ ἄστυ
κλ. (ὦ) δύναμι	πόλι	(ὦ) πέλεκυ	(ὦ) ἄστυ

Πληθυντικός αριθμός

ον. αἱ δυνάμεις	πόλεις	οἱ πελέκεις	τὰ ἄστυ
γεν. τῶν δυνάμε-ων	πόλε-ων	τῶν πελέκε-ων	τῶν ἄστε-ων
δοτ. ταῖς δυνάμε-σι(ν)	πόλε-σι(ν)	τοῖς πελέκε-σι(ν)	τοῖς ἄστε-σι(ν)
αιτ. τὰς δυνάμεις	πόλεις	τοὺς πελέκεις	τὰ ἄστυ
κλ. (ὦ) δυνάμεις	πόλεις	(ὦ) πελέκεις	(ὦ) ἄστυ

Κατά το δόναμις κλίνονται τα προπαροξύτονα θηλυκά: αλσθησις, ἀκρόπολις, βεβαίωσις, γένεσις, γέννησις, δήλωσις, δῆλωσις, κράτησις, ποίησις κ.ά. και το αρσ. ὁ πρύτανις.

Κατά το πόλις κλίνονται: ἡ κόνη, ὁ μάντις, ὁ ὄφις κ.ά., καθώς και πολλά δισύλλαβα αφηρημένα ουσιαστικά: γεῦσις, ὄψις, πτωσις κτλ. (βλ. πιν. § 113). Κατά το πέλεκυς κλίνονται: ὁ πήχυς και ο πρέσβυς (βλ. § 149, 8).

Παρατηρήσεις

112. Τα φωνηεντόληκτα σε -ις ή -υς (γεν. -εως):

1) έχουν δύο θέματα: ένα σε -ι ή -υ (πολι-, πήχυ-), από το οποίο σχηματίζονται η ονομαστική, η αιτιατική και η κλητική του ενικού, και άλλο θέμα σε -ε (πολε-, πήχε-), από το οποίο σχηματίζονται οι άλλες πτώσεις του ενικού και όλος ο πληθυντικός (και δυϊκός).

2) στη γεν. του ενικού έχουν κατάληξη -ως (αντί -ος) και τονίζονται στη γενική του ενικού και του πληθυντικού στην προπαραλήγουσα αντίθετα με τον κανόνα (§ 38, 2).

3) συναιρούν το χαρακτήρα ε με το ακόλουθο ε ή ι των καταλήξεων σε ει: αἱ πόλε-ες = πόλεις· τῷ πήχε-ι = πήχει (δυϊκός τῶ πήχε-ε = πήχει, τῶ ἄστε-ε = ἄστει).

4) σχηματίζουν την αιτιατ. του ενικού με την κατάληξη -ν (τὴν πόλι-ν, τὸν πήχυ-ν), την κλητ. του ενικού χωρίς κατάληξη (ὦ πόλι-, ὦ πήχυ-) και την αιτιατ. του πληθυντικού όμοια με την ονομαστική από αναλογία προς αὐτή (αἱ πόλεις - τὰς πόλεις· οἱ πήχεις - τοὺς πήχεις).

η οποία μας λέει ότι κατά το δύναμις κλίνεται και ο πρύτανις. Στην ίδια Γραμματική δίδεται και η κλίση των επιθέτων ο, η εύχαρις, το εύχαρι και ο, η εύελπις, το εύελπι, σελ. 105, § 175 (φωτ. 8).

β) Δικατάληκτα

175. Μερικά αφωνόληκτα επίθετα της γ' κλίσης είναι δικατάληκτα με τρία γένη. Αυτά είναι σύνθετα με β' συνθετικό ουσιαστικό τριτόκλιτο αφωνόληκτο (*χάρις, ἐλπίς, πούς, ὁδοὺς κ.ά*) και κλίνονται συνήθως ὡς το β' συνθετικό τους:

1) ὁ, ἡ εὐχαρίς, τὸ εὐχαρί· γεν. εὐχάριτ-ος· δοτ. εὐχάριτ-ι· αιτ. τόν, τήν εὐχαρί-ν, τὸ εὐχαρί - οί, αἱ εὐχάριτ-ες, τὰ εὐχάριτ-α· γεν. τῶν εὐχαρίτ-ων· δοτ. εὐχάρι-σι κτλ·

2) ὁ, ἡ εὐέλπις, τὸ εὐέλπι· γεν. εὐέλπιδ-ος· δοτ. εὐέλπιδ-ι· αιτ. τόν, τήν εὐέλπι-ν, τὸ εὐέλπι· κλ. αρσ. και θηλ. ὦ εὐέλπις, οὐδ. ὦ εὐέλπι - οί, αἱ εὐέλπιδ-ες, τὰ εὐέλπιδ-α· γεν. τῶν εὐελπίδ-ων, δοτ. τοῖς εὐέλπι-σι κτλ·

3) ὁ, ἡ δίπους, τὸ δίπουν· γεν. δίποδ-ος· δοτ. δίποδ-ι· αιτ. τόν, τήν δίποδ-α (και δίπουν), τὸ δίπουν· κλ. αρσ. και θηλ. ὦ δίπους, ουδ. ὦ δίπου οί, αἱ δίποδες, τὰ δίποδ-α· γεν. τῶν διπόδ-ων· δοτ. δίποσι κτλ·

105

Ο προβληματισμός μας εκπηγάζει από το ότι δεν δίδονται στα λεξικά μας όλες οι πτώσεις των επιθέτων και κατά συνέπεια ζητάμε τη γνωμοδότησή σας για τους κλιτικούς τύπους που απουσιάζουν παντελώς από τα εν λόγω βοηθήματα. Πέραν των κλιτικών τύπων που τεκμαίρονται άμεσα από την απλή ανάγνωση των αποδεκτών βοηθημάτων μας, έχουμε συμπεριλάβει στη βάση δεδομένων των αποδεκτών λέξεων του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ και τους εξής κλιτικούς τύπους: ΑΠΑΤΡΙ (κλητ. εν.), ΚΡΥΨΟΡΧΙΔΟΣ (γεν. εν.), ΚΡΥΨΟΡΧΙΝ (αιτ. εν.), ΚΡΥΨΟΡΧΙ (κλητ. εν.), ΚΡΥΨΟΡΧΙΔΕΣ (ονομ. πληθ.), ΚΡΥΨΟΡΧΙΔΩΝ (γεν. πληθ.), ΠΕΡΙΦΡΟΝΤΙΝ (αιτ. εν.), ΠΕΡΙΦΡΟΝΤΙ (κλητ. εν.), ΕΥΕΛΠΙΔΑ (ονομ. πληθ. ουδ.), ΦΕΡΕΛΠΙΔΑ (ονομ. πληθ. ουδ.), ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΔΑ (ονομ. πληθ. ουδ.). Αντιθέτως, δεν έχουμε συμπεριλάβει τους εξής κλιτικούς τύπους της αιτιατικής ενικού: τα ΠΕΡΙΦΡΟΝΤΙΔΑ και ΡΙΨΑΣΠΙΝ (που τεκμαίρονται όμως από το Λ.Σ.Γ.), τα ΑΧΑΡΙΝ και ΑΦΙΛΟΠΑΤΡΙΝ (επειδή, όπως βλέπουμε και στη φωτ. 2, σ' αυτά τα δύο δίδεται αιτιατική χωρίς το τελικό ν) και το ΚΡΥΨΟΡΧΙΔΑ.

Ερώτημα 39 Α: Θεωρείτε ορθό, σκόπιμο, θεμιτό και δόκιμο να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι ΑΠΑΤΡΙ, ΚΡΥΨΟΡΧΙΔΟΣ, ΚΡΥΨΟΡΧΙΝ, ΚΡΥΨΟΡΧΙ, ΚΡΥΨΟΡΧΙΔΕΣ, ΚΡΥΨΟΡΧΙΔΩΝ, ΠΕΡΙΦΡΟΝΤΙΝ, ΠΕΡΙΦΡΟΝΤΙ, ΕΥΕΛΠΙΔΑ, ΦΕΡΕΛΠΙΔΑ, ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΔΑ;

Ερώτημα 39 Β: Θεωρείτε ορθό, σκόπιμο, θεμιτό και δόκιμο να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι ΠΕΡΙΦΡΟΝΤΙΔΑ, ΡΙΨΑΣΠΙΝ, ΑΧΑΡΙΝ, ΑΦΙΛΟΠΑΤΡΙΝ, ΚΡΥΨΟΡΧΙΔΑ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: ναι – Β: ναι μόνο το ΡΙΨΑΣΠΙΝ, όχι τα υπόλοιπα

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 40

Στο Λ.Κ.Ν. λημματογραφούνται τα λ. πίομα, αποπίνω, απόπιομα και απόπιμα. Αντίστοιχα, στο Λ.Ν.Ε.Γ. λημματογραφούνται τα λ. πιώμα, αποπίνω, απόπιομα και απόπιμα. Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε συγκεντρωμένα στην παρακάτω φωτ. 1.

ΛΕΞΙΚΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ

πίομα το [ρχόμα] Q49 : (λαϊκότρ., ιδ. για οινοπνευματώδη ποτά) **1.** η πό ση. **2.** το ποτό.

[< πιώμα με συνίζ. για αποφυγή της χασμ. < πιω- (σπάν. συνοπτ. θ. του ρ. πίνω) -μα (ορθογρ. απλοπ.)]

αποπίνω [αρορίνο] Ρ αόρ. απόπια, απαρέμφ. αποπιεί : (λαϊκότρ.) πίνω εντελώς, τελειώνω ό,τι πίνω: Αφού απόφαγε και απόπιε, έπεσε για ύπνο.

[αρχ. αποπίνω]

απόπιομα το [αρόρχομα] & **απόπιμα** το [αρόριμα] Q49 : (λαϊκότρ.) το υπόλειμμα νερού ή άλλου ποτού που μένει στο σκεύος (ποτήρι, φλιτζάνι κτλ.) από το οποίο ήπιε κάποιος άλλος.

[αποπιο- (θ. του ρ. αποπίνω) -μα· αποπί(νω) -μα]

ΛΕΞΙΚΟ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ

πιώμα (το) [πιώμ-ατος | -ατα, -άτων] **1.** οτιδήποτε πίνει κανείς **2.** το ποτό. ιδ. το αλκοολούχο.

[ΕΤΥΜ. Από την υποτ. αορ. πιω (τού ρ. πίνω) + -μα].

αποπίνω ρ. μετβ. [αρχ.] [απόπια] πίνω (κάτι) μέχρι την τελευταία σταγόνα. τελειώνω (κάτι που πίνω).

απόπιομα κ. **απόπιμα** (το) [αποπιόμ-ατος | -ατα, -άτων] τα υπολείμματα ποτού που μένουν στο ποτήρι μετά την πόση ΣΥΝ αποπότι.

Όπως θα παρατηρήσετε, το ουσ. πίομα (πιώμα) είναι αποδεκτό με διπλή ορθογραφία. Συμφωνείτε ότι το ουσ. απόπιομα αποτελεί παράγωγο του ουσ. πίομα; Θεωρείτε ορθό, σκόπιμο, θεμιτό και δόκιμο να υφίσταται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτό σ' αυτό και το ουσιαστικό απόπιωμα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι